POSTAWY POLAKÓW WOBEC FINANSÓW

RAPORT Z BADANIA ILOŚCIOWEGO CAWI

PAŹDZIERNIK 2025 R.

PROGRAM FINANSOWANY PRZEZ:

Citi Foundation

citi

PARTNER MERYTORYCZNY:

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

ORGANIZATOR PROGRAMU:

think!

FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA WIEDZY

Program Rozwoju Przedsiębiorczości

WSPÓŁPRACA:

METODOLOGIA BADANIA

CEL:
Poznanie postaw i zachowań Polaków wobec finansów

- Sytuacja finansowa Polaków
- Optymizm finansowy
- Postawy Polaków wobec oszczędzania, inwestowania i zadłużania się
- Zachowania oszczędnościowe, inwestycyjne i kredytowe Polaków
- Długoterminowe trendy w obszarze oszczędzania i inwestowania Polaków

TECHNIKA ZBIERANIA DANYCH

- CAWI (Computer Assisted Web Interview)
- na Ogólnopolskim Panelu Badawczym Ariadna

PRÓBA

- N = 1037
- Reprezentatywna ogólnopolska dorosłych Polaków w wieku 18-74 lata (średnia 43 lata)

TERMIN REALIZACJI BADANIA

25 września-5 października 2025

SOCJODEMOGRAFICZNA CHARAKTERYSTYKA BADANEJ PRÓBY

Płeć respondentów

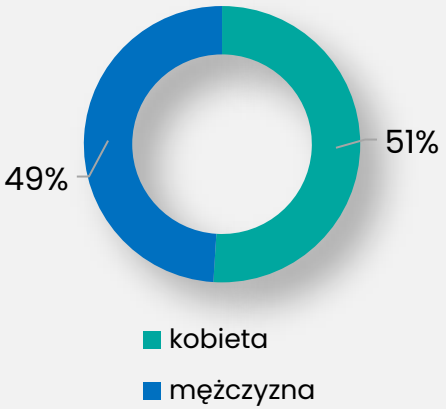

Wiek respondentów

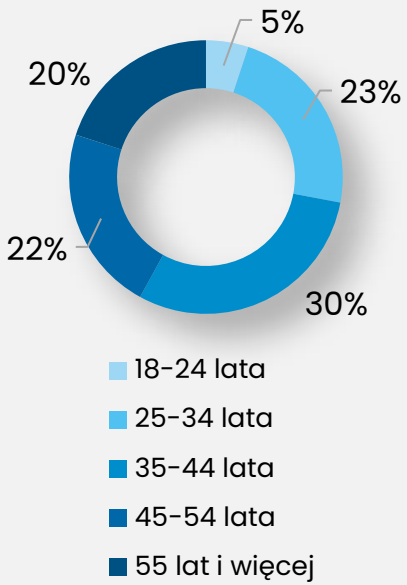

Miejsce zamieszkania respondentów

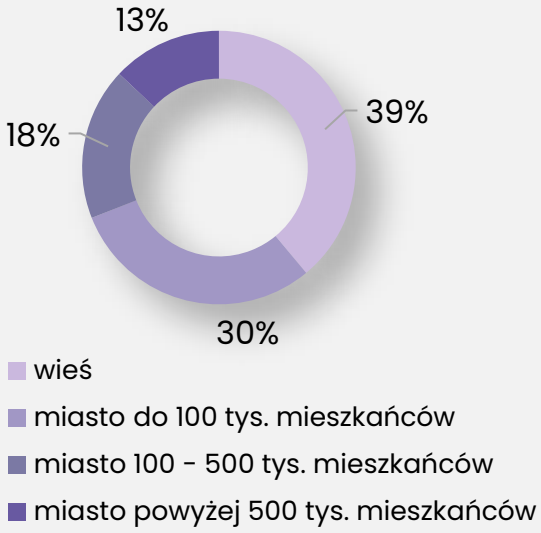

Wykształcenie respondentów

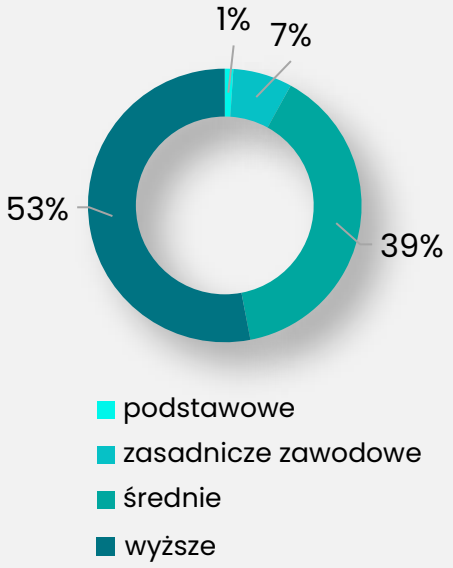

GŁÓWNE WNIOSKI

CELE OSZCZĘDNOŚCIOWE POLAKÓW

- Najważniejszy cel: **zabezpieczenie „na czarną godzinę"** – rosnący znacząco w ostatnich latach.
- **Oszczędzanie na emeryturę jako cel,** rośnie konsekwentnie od 2023 r., obecnie osiągając poziom 16% wskazań.
- Inne cele: wyposażenie/remont domu, wypoczynek, zakup nieruchomości wskazywane są przez 6–11% badanych.
- Kobiety częściej oszczędzają na wypoczynek i nieruchomości, mężczyźni na emeryturę.
- Horyzont oszczędzania coraz dłuższy – wzrost osób planujących w perspektywie powyżej 10 lat.

PODEJŚCIE POLAKÓW DO INWESTOWANIA

- **37% Polaków** aktywnie inwestuje, zaś 28% planuje inwestycje w przyszłości.
- Preferencje: głównie **bezpieczne inwestycje** z ochroną kapitału; stopniowy wzrost akceptacji umiarkowanego ryzyka.
- Polacy wybierają głównie **nieruchomości, obligacje skarbowe i akcje**, dalej waluty, nowe biznesy, TFI/ETF i kryptowaluty.
- Znajomość instrumentów finansowych: akcje i obligacje (80%), ETF (23%). Mężczyźni częściej niż kobiety deklarują znajomość ETF i jednostek TFI.

ŹRÓDŁA WIEDZY FINANSOWEJ

- Najczęściej źródłem wiedzy są **rodzina i znajomi (25%)** oraz **własne doświadczenia (23%)**.
- Kobiety korzystają częściej z opinii bliskich, mężczyźni z własnej intuicji.
- Spadek zaufania do siebie samego od 2022 do 2025 r. jest znaczący i wynosi 38 p.p.!
- Co piąty Polak korzysta z wiedzy **pracowników instytucji finansowych** (wzrost w ostatnim okresie o 5-7 p.p.).
- Zaufanie do mediów jest stabilne, natomiast zaufanie do reklam spadło o 9 p.p.

FORMY PRZECHOWYWANIA OSZCZĘDNOŚCI

- Polacy najczęściej przechowują oszczędności na **kontach oszczędnościowych i lokatach (49%)** oraz na bieżących rachunkach bankowych (34%).
- Popularność gotówki w domu waha się między latami i osiąga 18% wskazań w 2025 r.
- **Inwestycje w nieruchomości/ziemię** deklaruje 12% Polaków
- **Zainteresowanie produktami emerytalnymi IKE/IKZE** wzrosło w ostatnim roku o 7 p.p.

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE POLAKÓW

- **39% Polaków** posiada zobowiązania finansowe (stabilny wynik vs 2024 r.).
- 73% spłaca raty kredytów/ pożyczek o łącznej wysokości ≤30% dochodów (bezpieczne zobowiązania), 27% spłaca raty na które przeznacza powyżej 30% dochodów, w tym 4% przeznacza na raty ≥50% dochodów (ryzykowne zobowiązania).
- **16% kredytobiorców doświadczyło trudności w spłacie w ciągu ostatnich 12 miesięcy**, u 20% problemy miały charakter długotrwały.

JAKI ZATEM JEST STATYSTYCZNY POLAK?

Statystyczny Polak to osoba **świadoma potrzeby oszczędzania i inwestowania**. Woli zabezpieczać się przed nieprzewidzianymi wydatkami i planować przyszłość, zwłaszcza emeryturę.

Preferuje **bezpieczne, stabilne formy inwestycji**, choć stopniowo rośnie akceptacja umiarkowanego ryzyka. Wiedzę finansową zdobywa głównie z doświadczeń własnych oraz od rodziny i znajomych, z rosnącym zaufaniem do ekspertów z instytucji finansowych.

Konsument polski trzyma oszczędności przede wszystkim na kontach oszczędnościowych i lokatach. Część osób nadal korzysta z gotówki. Coraz większą rolę odgrywają inwestycje długoterminowe, w tym nieruchomości i produkty emerytalne.

Z drugiej strony, znacząca Polaków posiada zobowiązania finansowe. Większość kredytów mieści się w bezpiecznych granicach 30% dochodów, ale dla części osób spłata może stanowić obciążenie.

Podsumowując, polski konsument to osoba **ostrożna, ale coraz bardziej świadoma**, skłonna do korzystania z wiedzy ekspertów i znajomych, dbająca zarówno o bieżące potrzeby, jak i długoterminową stabilność finansową.

SYTUACJA FINANSOWA W BADANEJ PRÓBIE

Dochód netto na osobę

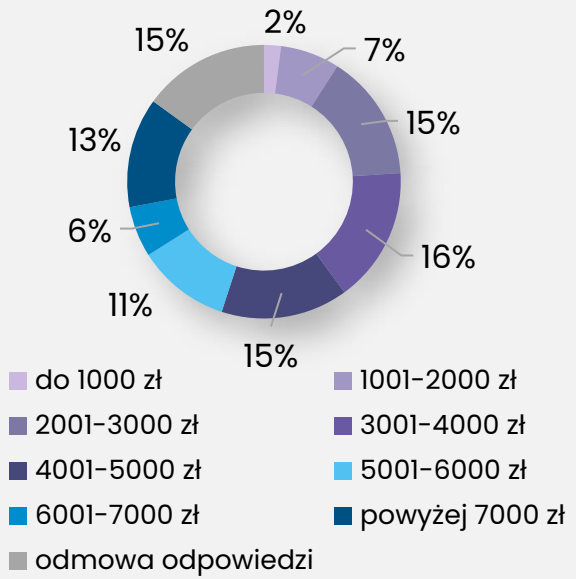

Subiektywna ocena sytuacji finansowej

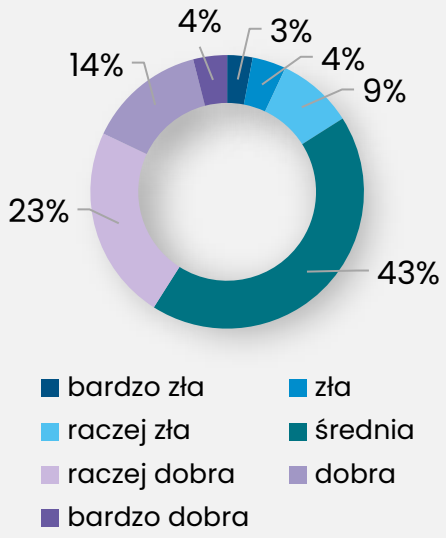

Ocena sytuacji finansowej w porównaniu do innych Polaków

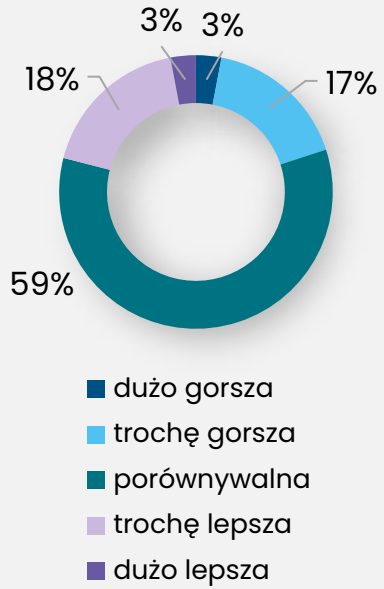

Sytuacja finansowa badanej próby jest zróżnicowana. Połowa respondentów deklaruje dochód nie wyższy niż 4000 zł netto na osobę w gospodarstwie domowym, co oznacza, że mediana dochodu mieści się w przedziale 4001–5000 zł. Nie zaobserwowano istotnych różnic pomiędzy deklaracjami kobiet i mężczyzn.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego przeciętny rozporządzalny dochód na osobę w Polsce w 2024 r. wyniósł 3167,17 zł. Biorąc pod uwagę, że w ostatnich latach wskaźnik ten systematycznie rośnie, można przypuszczać, iż w 2025 r. był nieco wyższy. W związku z tym można uznać, że badana próba dobrze odzwierciedla sytuację finansową Polaków.

Subiektywna i relatywna ocena sytuacji finansowej również jest zróżnicowana. Mediana i dominanta w ocenie subiektywnej przypadają na poziom *średni*, natomiast w ocenie relatywnej – na odpowiedź *„sytuacja porównywalna do sytuacji innych”*.

Około 16% badanych negatywnie ocenia swoją sytuację finansową, a 20% uważa, że jest ona gorsza niż sytuacja innych Polaków. Jednocześnie osób o pozytywnej ocenie jest wyraźnie więcej – 41% respondentów uznaje, że ich sytuacja finansowa jest co najmniej „raczej dobra”, a 43% ocenia ją jako „średnią”.

W ocenie relatywnej 59% badanych uważa, że ich sytuacja finansowa jest podobna do sytuacji innych Polaków, a 21% postrzega ją jako lepszą. Ogólny obraz samooceny sytuacji finansowej jest niemal identyczny jak w badaniu przeprowadzonym w 2024 r.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO I STABILNOŚCI FINANSOWEJ W POLSKICH DOMACH

Czy odczuwa Pan(i) stabilność finansową?

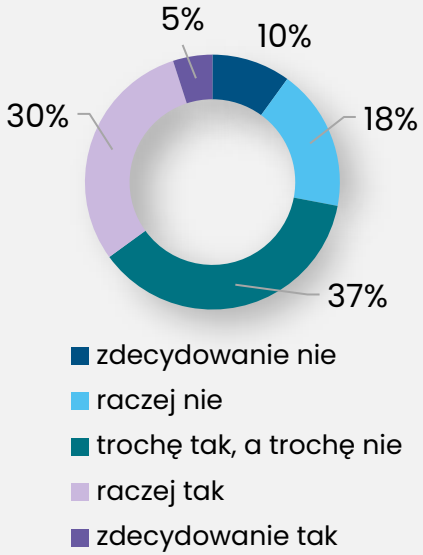

Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie finansowo?

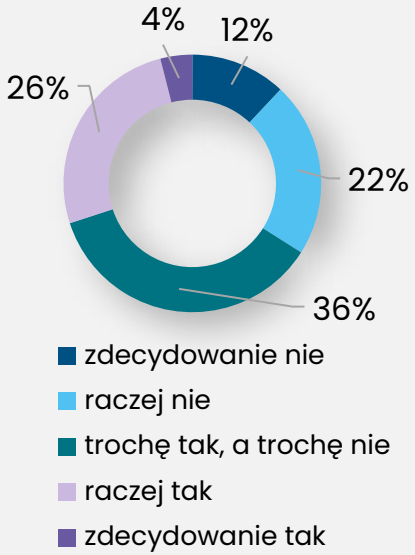

Poczucie bezpieczeństwa finansowego w zależności od tego, jak długo zdołam się utrzymać na aktualnym poziomie, korzystając z oszczędności

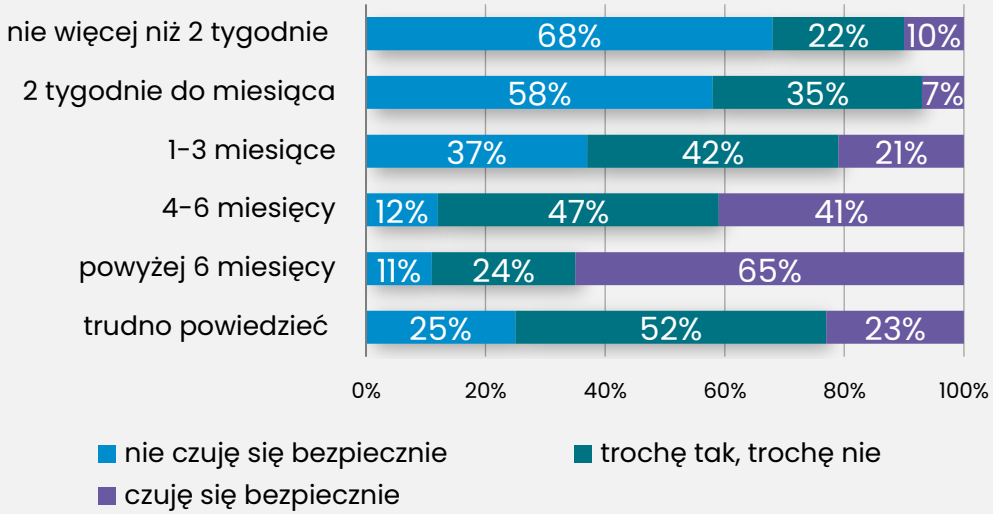

Poczucie stabilności i bezpieczeństwa finansowego wśród Polaków stopniowo rośnie. Obecnie 35% badanych deklaruje, że ich sytuacja finansowa jest stabilna (o 6 p.p. więcej niż w 2024 r.), a 30% czuje się finansowo bezpiecznie (wzrost o 5 p.p. w porównaniu z rokiem poprzednim). W obu przypadkach nie odnotowano istotnych różnic między kobietami i mężczyznami.

Poczucie bezpieczeństwa finansowego wyraźnie rośnie wraz ze wzrostem oszczędności. Podobnie jak w latach 2023 i 2024, graniczny poziom oszczędności, przy którym większość Polaków zaczyna czuć się przynajmniej częściowo bezpiecznie, to taki, który pozwala utrzymać się przez jeden miesiąc bez dodatkowych dochodów.

Kolejnym ważnym progiem jest posiadanie środków wystarczających na **utrzymanie przez sześć miesięcy** – w tej grupie ponad połowa badanych (55%) deklaruje, że czuje się już jednoznacznie bezpiecznie finansowo.

W literaturze często wskazuje się jeszcze jeden istotny punkt odniesienia – posiadanie oszczędności pozwalających przeżyć **co najmniej trzy miesiące**, co uznaje się za minimalny poziom zabezpieczenia w razie czasowej niezdolności do pracy. Wyniki badania potwierdzają znaczenie tego progu: przekroczenie granicy trzymiesięcznego zabezpieczenia zwiększa odsetek osób czujących się co najmniej względnie bezpiecznie finansowo o 23 p.p. w porównaniu z tymi, którzy mogliby utrzymać się z oszczędności najwyżej 1–3 miesiące.

Obserwowane zależności między wysokością oszczędności a poczuciem bezpieczeństwa finansowego **nie różnią się między kobietami i mężczyznami**.

OPTYMIZM FINANSOWY

Jak Pan(i) sądzi, jak zmieni się sytuacja finansowa Pana(-i) gospodarstwa domowego/Polski/Europy:

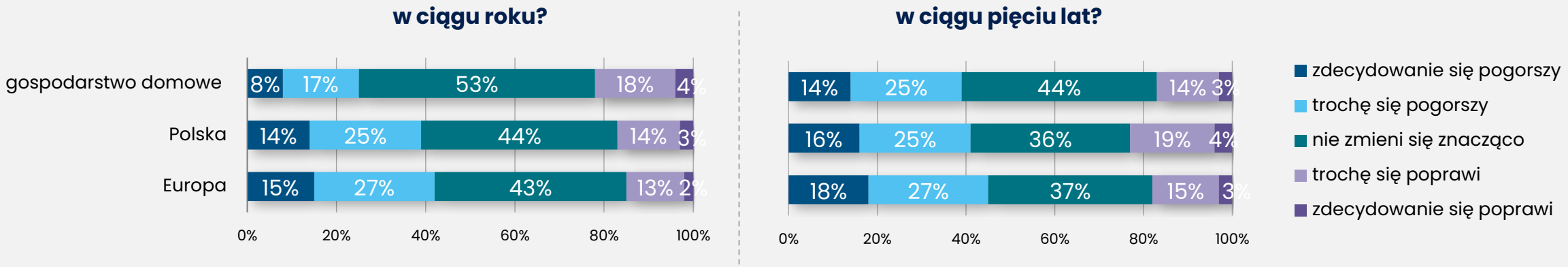

Podobnie jak w 2024 r., krótkoterminowe prognozy Polaków dotyczące sytuacji finansowej ich gospodarstw domowych są wyraźnie bardziej optymistyczne niż przewidywania formułowane dla Polski i Europy. Aż 75% respondentów zakłada, że sytuacja ich gospodarstwa domowego w ciągu najbliższego roku nie ulegnie pogorszeniu, w tym 22% oczekuje jej przynajmniej częściowej poprawy.

W dłuższej perspektywie oceny są bardziej zrównoważone – 69% badanych spodziewa się, że sytuacja finansowa ich gospodarstwa domowego nie będzie gorsza niż obecnie, a 27% liczy na poprawę. Oceny długoterminowe dotyczące gospodarstw domowych i kraju są zbliżone, przy czym nieco niższy poziom optymizmu dotyczy prognoz dla Europy.

Prognozy dotyczące Polski i Europy są w krótkim okresie podobne do siebie, jednak mniej optymistyczne niż te odnoszące się do sytuacji własnego gospodarstwa. Między 58% a 61% respondentów uważa, że sytuacja finansowa w kraju i na kontynencie nie pogorszy się w nadchodzącym roku, z czego 15–17% oczekuje przynajmniej niewielkiej poprawy.

W dłuższym horyzoncie odsetek osób zakładających brak pogorszenia sytuacji w Polsce i Europie wynosi 55–59%. W przypadku Polski zauważalny jest jednak nieco wyższy niż wcześniej odsetek osób spodziewających się poprawy – o około 5 p.p. więcej niż w prognozach krótkoterminowych.

Poziom optymizmu finansowego nie różni się istotnie między kobietami a mężczyznami – niezależnie od tego, czy dotyczy on sytuacji gospodarstwa domowego, kraju, czy Europy, oraz bez względu na horyzont czasowy (krótko- lub długoterminowy).

OPTYMIZM FINANSOWY

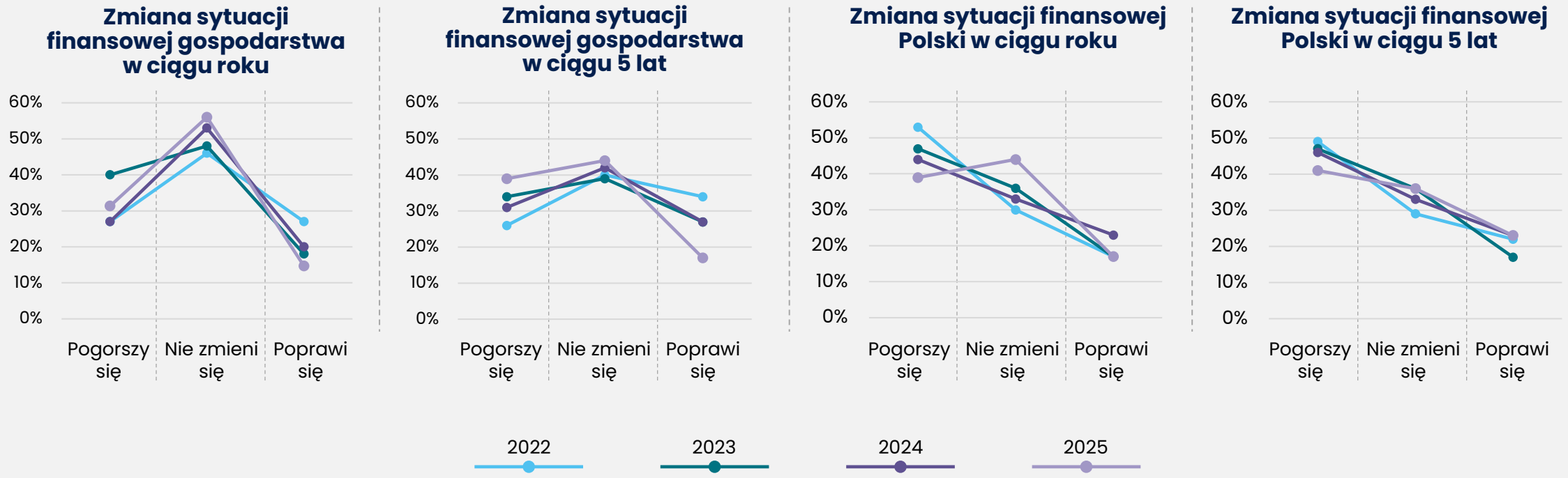

W porównaniu z wynikami uzyskanymi rok wcześniej, w 2025 r. zauważalny jest wzrost pesymizmu finansowego Polaków w odniesieniu do przyszłości ich gospodarstw domowych. Postrzeganie przyszłej sytuacji finansowej kraju pozostaje natomiast na zbliżonym, stabilnym poziomie.

W przypadku ocen dotyczących przyszłej sytuacji finansowej Polski odsetek osób nastawionych pesymistycznie – zarówno w krótkim, jak i w długim okresie – nieznacznie się obniżył w ciągu ostatniego roku.

POSTAWA WOBEC OSZCZĘDZANIA

Czy (ogólnie rzecz biorąc) Pana(-i) zdaniem warto w życiu oszczędzać, czy też oszczędzenie nie ma sensu?

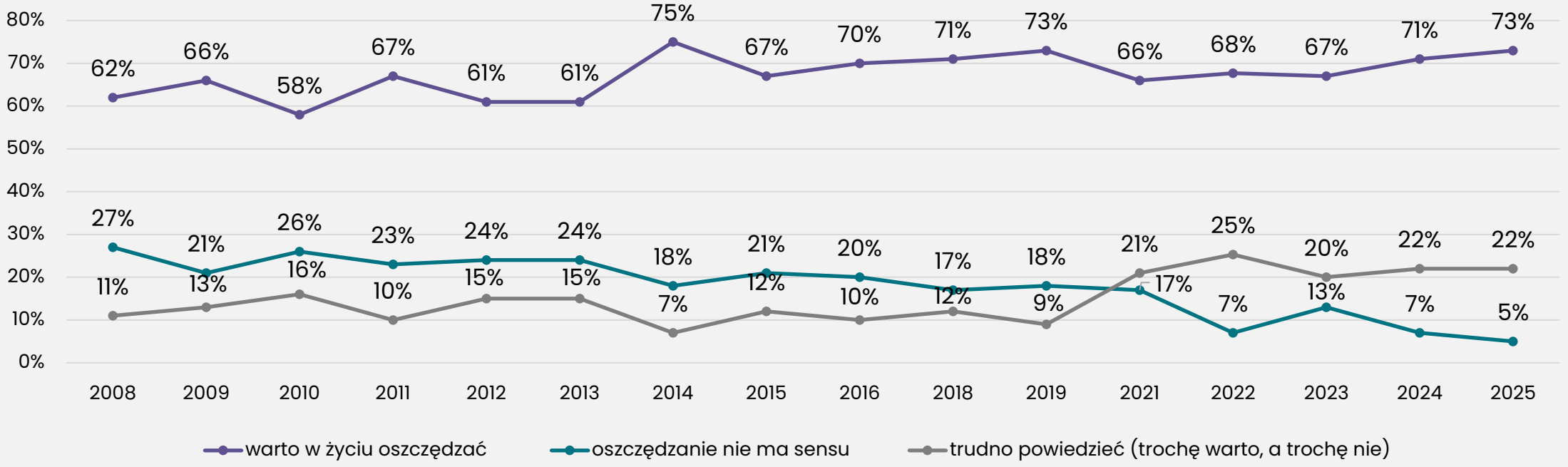

Do 2019 r. obserwowano systematyczny, choć umiarkowany, wzrost odsetka Polaków przekonanych, że warto w życiu oszczędzać. Okres pandemii oraz wysoka inflacja zahamowały ten trend, powodując spadek liczby osób dostrzegających sens odkładania pieniędzy. W ostatnich dwóch latach trend wzrostowy został jednak wznowiony.

Bieżący pomiar wskazuje dokładnie taki sam odsetek osób uznających oszczędzanie za wartościowe, jak ten odnotowany w ostatnim badaniu sprzed pandemii. Prawdopodobnie jest to pochodna niższej inflacji obserwowanej w latach 2024–2025, ale może też świadczyć o tym, że Polacy stosunkowo szybko zatarli negatywne wspomnienia okresu wysokiej inflacji i nie spodziewają się jej powrotu w najbliższym czasie.

Od 2008 r. widoczny jest również **systematyczny spadek odsetka osób przekonanych, że oszczędzanie nie ma sensu**. Jedynym wyjątkiem był rok 2023, kiedy trend ten uległ odwróceniu – zapewne w reakcji na wysoki poziom inflacji. Aktualny wynik jest jednak rekordowo niski i zgodny z długoterminowym trendem, co sugeruje, że zeszłoroczny wzrost pesymizmu wobec oszczędzania miał charakter przejściowy i wynikał z kontekstu ekonomicznego, a nie ze zmiany przekonań Polaków.

Warto dodać, że **kobiety nieco częściej niż mężczyźni deklarują, że warto oszczędzać** – odpowiednio 75% wobec 71%.

SPOSÓB GOSPODAROWANIA PIENIĘDZMI

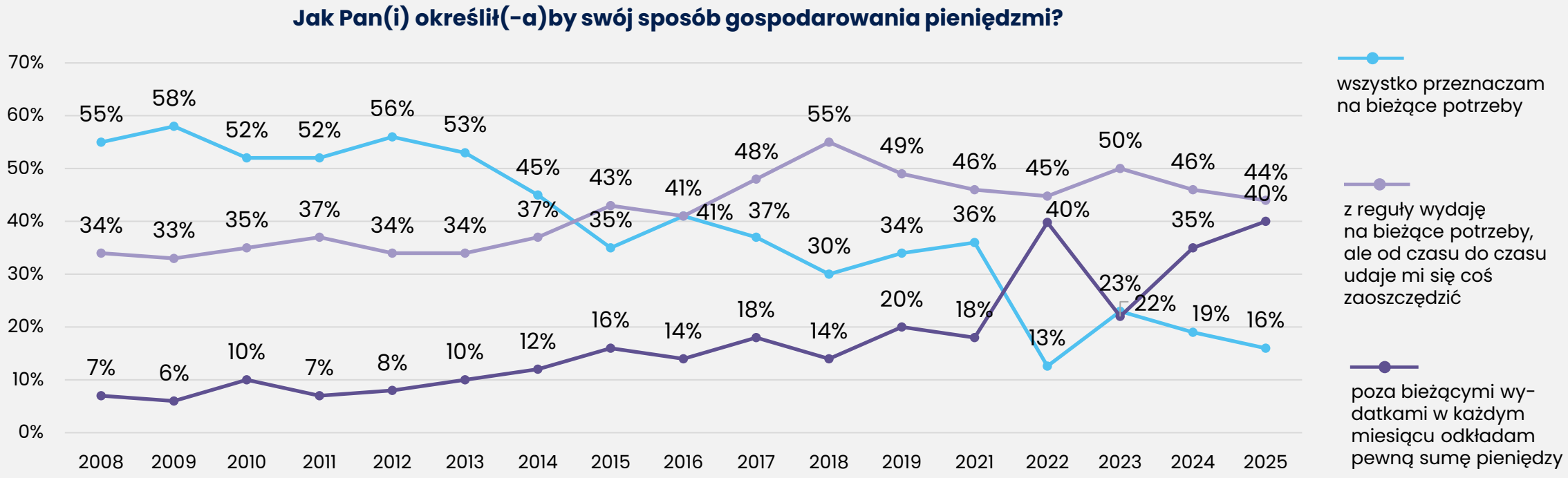

Na przestrzeni ostatnich 17 lat obserwujemy wyraźny **spadkowy trend osób przeznaczających wszystkie środki na bieżące potrzeby**, z wyjątkiem 2022 r., kiedy wysokie wskaźniki inflacji spowodowały nietypowe zachowania finansowe. Wynik uzyskany w bieżącym roku wpisuje się w ten trend i jest jednocześnie wyjątkowo niski. W 2009 r. 58% Polaków wydawało wszystkie pieniądze na bieżące potrzeby, podczas gdy w 2025 r. odsetek ten wyniósł zaledwie 16%.

Równolegle, od 2008 do 2021 r., obserwowano **delikatny wzrost odsetka osób odkładających co miesiąc część swoich dochodów**. Trend ten został zaburzony w 2022 r., a następnie częściowo kontynuowany w 2023 r. Wyniki z 2024 i 2025 r. pokazują jednak bardzo pozytywną zmianę – **40% badanych odkłada pieniądze co miesiąc**, co oznacza wzrost o 17 punktów procentowych w ciągu dwóch lat i wyraźne przyspieszenie dotychczasowego trendu.

Nie zaobserwowano istotnych różnic między kobietami a mężczyznami w sposobie gospodarowania pieniędzmi.

SPOSÓB OSZCZĘDZANIA PIENIĘDZY

W jaki sposób oszczędzał(a) Pan(i) pieniądze?

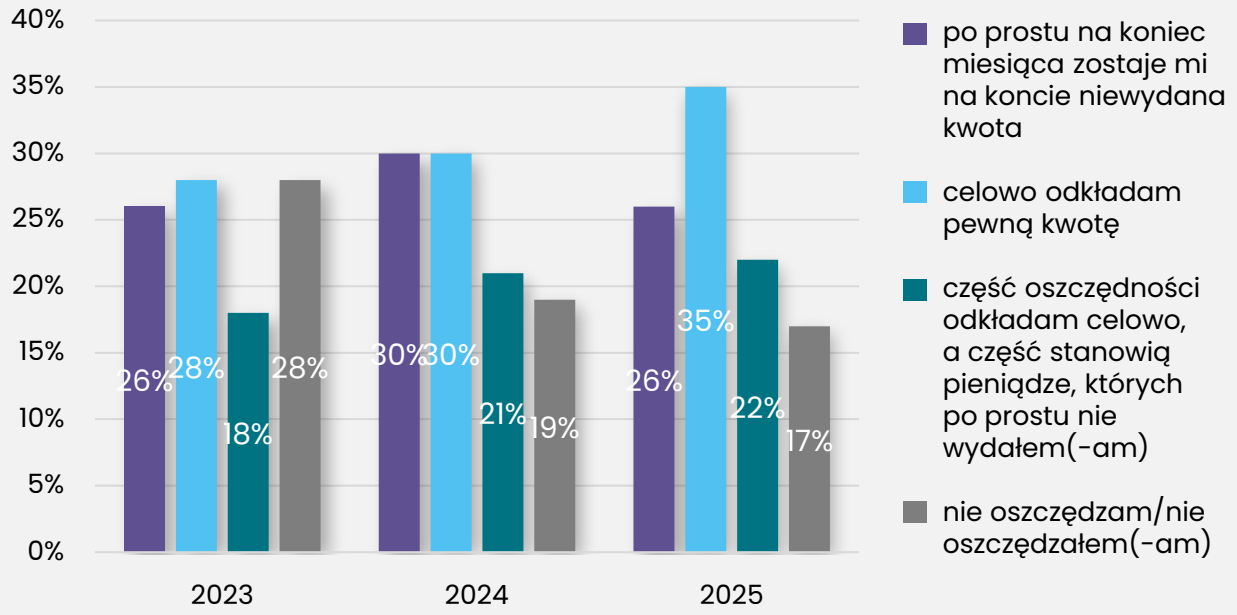

Proszę pomyśleć o ostatnim roku. Jaki procent swoich dochodów zwykle oszczędzało Pana(-i) gospodarstwo domowe w ciągu miesiąca?*

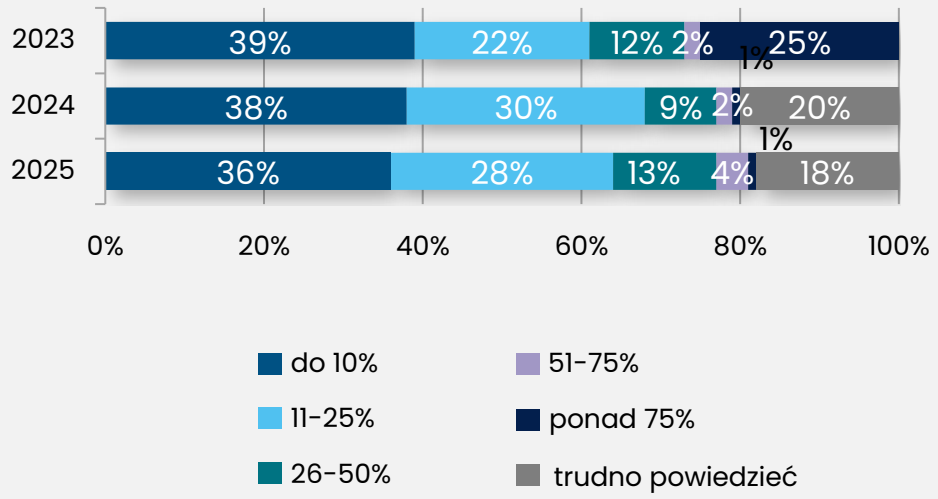

Obecnie 83% Polaków deklaruje, że oszczędza – to o 2 punkty procentowe więcej niż w 2024 r. i aż o 11 punktów procentowych więcej niż w 2023 r. W ciągu ostatnich 12 miesięcy odsetek osób odkładających **resztkowo** (gdy po prostu pozostają środki na koncie) wzrósł o 5%, podobnie jak odsetek osób **celowo odkładających określoną kwotę** co miesiąc.

Różnice między kobietami a mężczyznami w sposobach oszczędzania pozostają minimalne.

Mediana wysokości średniomiesięcznych oszczędności nie zmieniła się w ciągu ostatnich dwóch lat i mieści się w przedziale **11–25% dochodów**. W porównaniu z 2023 r. odsetek osób odkładających środki w tym przedziale wzrósł o 6%, jednak jest o 2 punkty procentowe niższy niż wynik uzyskany w 2024 r.

*Odpowiadały tylko osoby, które zadeklarowały odkładanie pieniędzy

WYSOKOŚĆ OSZCZĘDNOŚCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Jaka jest w tej chwili wielkość oszczędności w Pani(-a) gospodarstwie domowym, w odniesieniu do miesięcznych dochodów?*

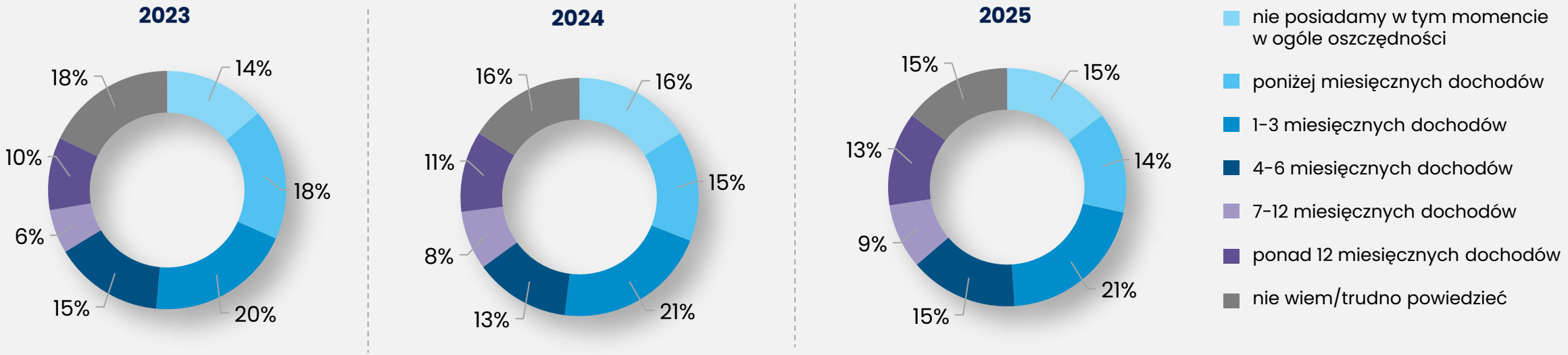

Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy struktura wysokości oszczędności w polskich domach nie uległa istotnym zmianom. Różnice w porównaniu z 2024 r. są minimalne (1-2 p.p.). Obecnie **15% dorosłych Polaków nie posiada żadnych oszczędności**, o 1 punkt procentowy mniej niż w 2023 r.

Spośród osób posiadających oszczędności:
- **37%** ma oszczędności przekraczające poziom trzech miesięcznych pensji (wzrost o 5 p.p. w porównaniu z 2024 r.),
- **22%** posiada środki przekraczające poziom półrocznego dochodu (wzrost o 3 p.p.).
- Pozostali oszczędzający mają na koncie nie więcej niż trzy miesięczne pensje.

Wśród oszczędzających **15% nie zna dokładnej wysokości swoich środków**. W tej grupie ponad połowa odmówiła podania dochodu, a 19% wskazało na niski dochód na osobę (poniżej średniej krajowej). Dodatkowo 50% nie oceniło swojej sytuacji finansowej jako co najmniej „raczej dobrej". Można zatem przypuszczać, że wśród osób nieświadomych wysokości swoich oszczędności dominują osoby o stosunkowo niskich rezerwach finansowych.

Pod względem płci **mężczyźni częściej niż kobiety deklarują posiadanie oszczędności przekraczających 12 miesięcznych dochodów** (16% vs 9%).

*Odpowiadały tylko osoby, które zadeklarowały odkładanie pieniędzy

WYSOKOŚĆ OSZCZĘDNOŚCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Jak długo byłby(-aby) Pan(i) w stanie żyć ze swoich oszczędności, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?*

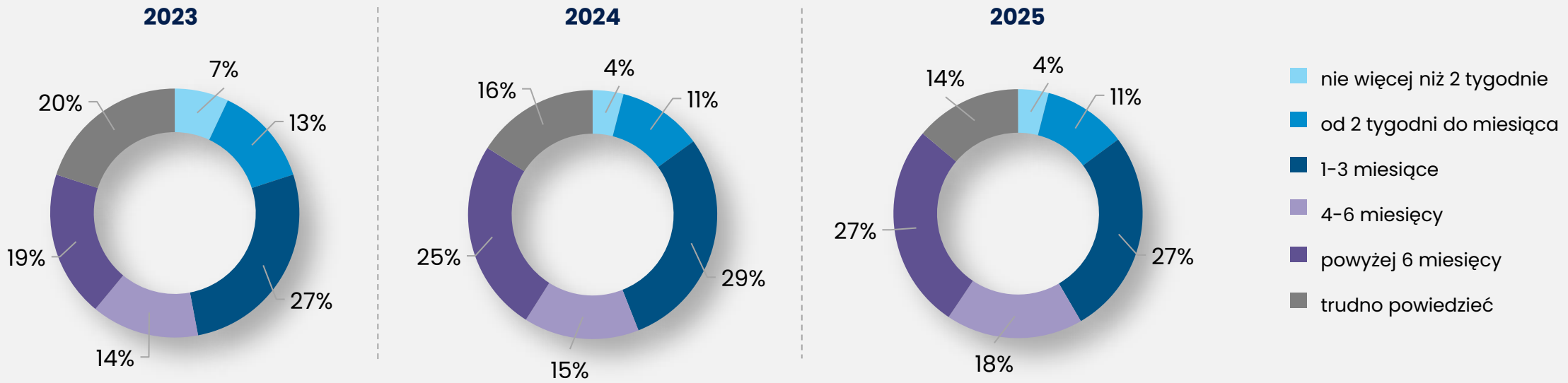

Rozkład poziomu oszczędności wśród Polaków nie uległ istotnym zmianom w ciągu ostatnich 12 i 24 miesięcy. Podobnie jak w 2023 i 2024 r., połowa badanych posiada środki **nieprzekraczające wartości pozwalającej utrzymać się przez pół roku**, a najczęściej deklarowana wysokość oszczędności pozwala przetrwać **1–3 miesiące**.

Dla budowania bezpieczeństwa finansowego przyjmuje się dwa kluczowe progi:

1. Środki pozwalające przetrwać **ponad 3 miesiące**,
2. Środki pozwalające przetrwać **ponad 6 miesięcy**.

Wyniki badania wskazują, że **45% Polaków przekracza pierwszy próg** (wzrost o 5 p.p. w porównaniu z 2024 r.), a **27% przekracza drugi próg** (wzrost o 2 p.p.). Zestawiając te dane z deklarowaną wysokością oszczędności wyrażoną w miesięcznych dochodach, obserwuje się **niedopasowanie na poziomie 8% dla pierwszego progu** – identycznie jak w 2024 r.

Oznacza to, że część Polaków może mieć trudności z utrzymaniem się z miesięcznej pensji przez więcej niż miesiąc.

Pod względem płci, **mężczyźni częściej niż kobiety deklarują zabezpieczenie finansowe pozwalające przetrwać nie więcej niż pół roku** (32% vs 22% spośród posiadających oszczędności).

*Tylko osoby posiadające oszczędności

ZMIANA SUMY OSZCZĘDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH

Czy wysokość Pana(-i) oszczędności zmieniła się w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

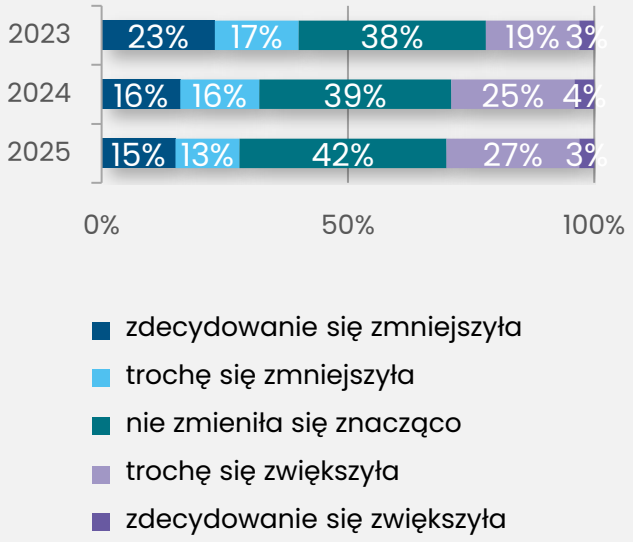

***Co spowodowało obniżenie sumy Pana(-i) oszczędności? Na co je Pan(i) przeznaczył(a)?**

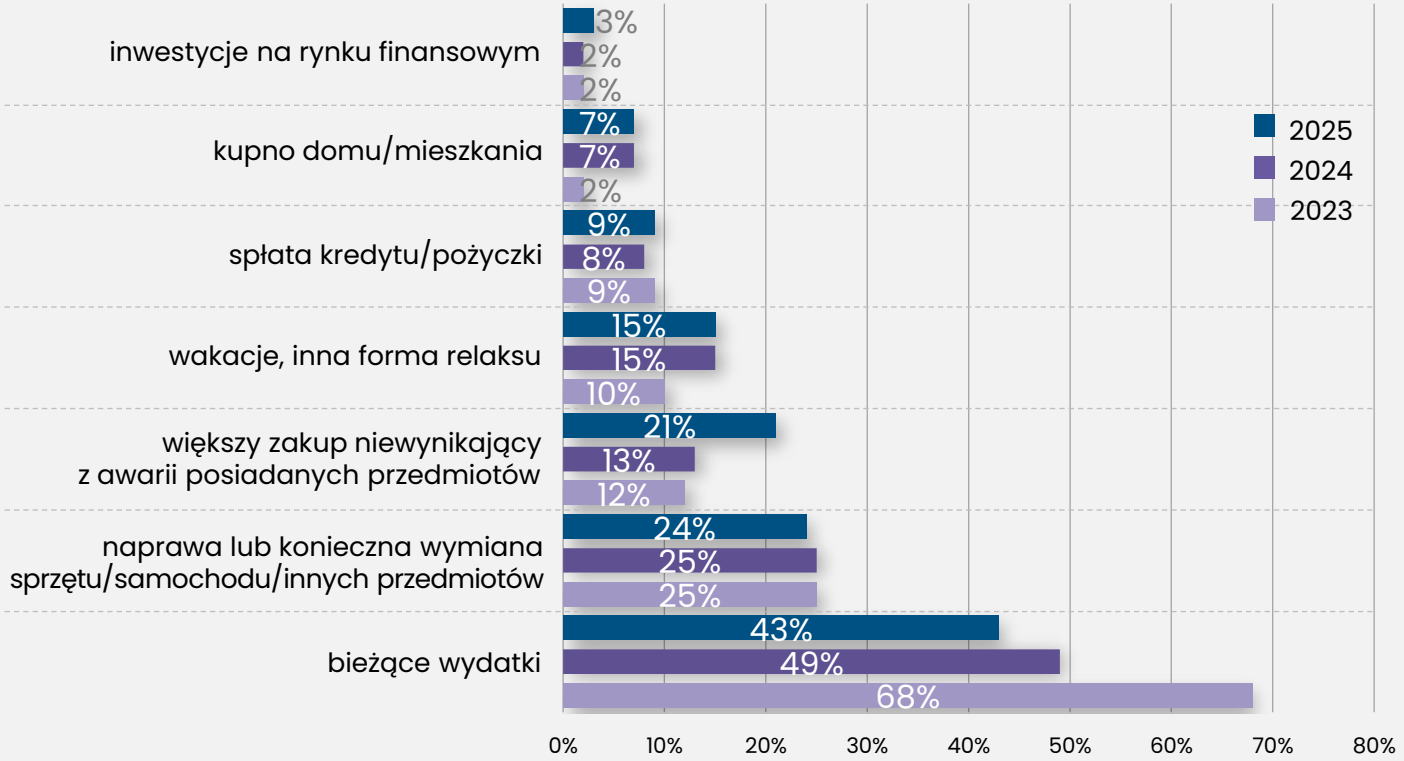

28% Polaków deklaruje, że w ciągu ostatniego roku suma ich oszczędności **spadła**. Wśród kobiet odsetek ten jest wyższy niż wśród mężczyzn (35% vs 28%). Wynik ten jest o 4 p.p. niższy niż w 2024 r. i o 12 p.p. niższy niż w 2023 r., co może być częściowo związane z niższym poziomem inflacji.

Głównymi powodami spadku oszczędności pozostają:

- **bieżące wydatki** – 43% (o 5 p.p. mniej niż w 2024 r. i o 25 p.p. mniej niż w 2023 r.),
- **konieczność naprawy lub wymiany posiadanych dóbr** – 24%.

Ciekawą zmianą jest rosnący wpływ większych zakupów, wynikających nie z awarii, lecz z chęci ich dokonania – odsetek osób wskazujących tę kategorię wzrósł do **21%** (o 9 p.p. więcej niż w 2024 r. i o 8 p.p. więcej niż w 2023 r.).

Warto również podkreślić, że, podobnie jak w 2024 r., w porównaniu z 2023 r. wzrósł odsetek Polaków deklarujących **wzrost sumy swoich oszczędności** (o 5–6 p.p.). To pozytywny sygnał na przyszłość, pod warunkiem utrzymania niskiego poziomu inflacji.

*Odpowiadały tylko osoby, które zadeklarowały spadek sumy oszczędności

NAJBARDZIEJ POPULARNE CELE OSZCZĘDZANIA - TRENDY

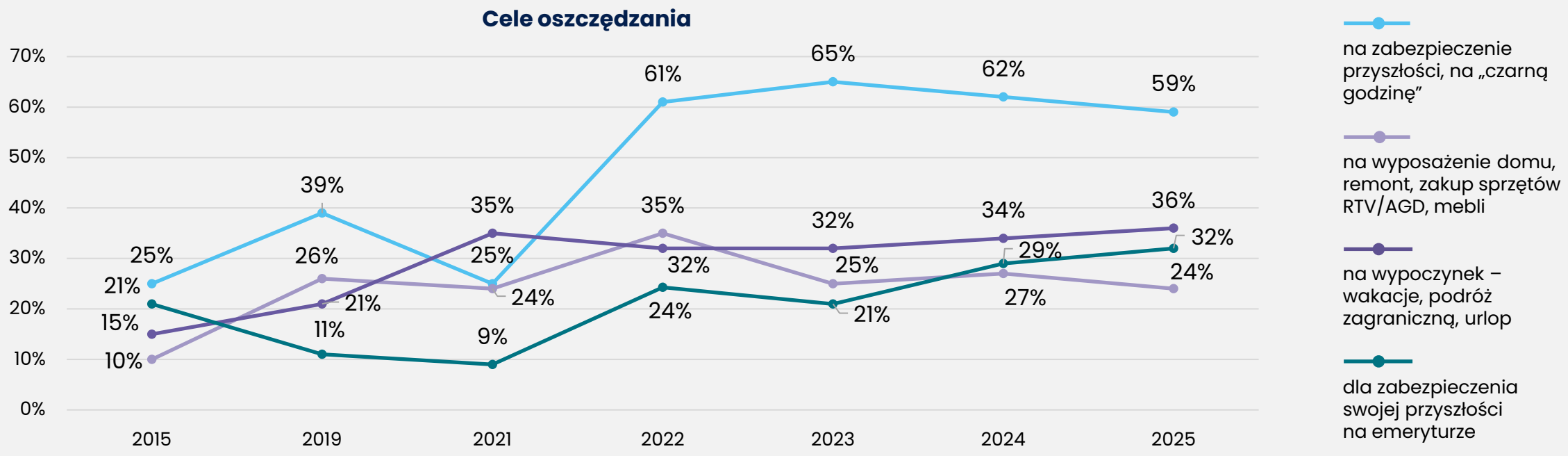

Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat zmieniały się cele, na które Polacy oszczędzają, przy czym najbardziej wyraźne zmiany miały miejsce w latach 2020–2022. W tym okresie najpierw gwałtownie spadł odsetek osób odkładających pieniądze na wypadek nieprzewidzianych zdarzeń, aby w kolejnych latach znacząco wzrosnąć – z 24% do 61%, a następnie do 65%. W ostatnich dwóch latach odnotowano jedynie niewielkie spadki, po 3 punkty procentowe w każdym roku. Mimo to odsetek osób oszczędzających na „czarną godzinę" w ciągu ostatnich czterech lat pozostaje ponad dwukrotnie wyższy niż w latach wcześniejszych, co można wiązać z niepewnością wynikającą z pandemii, rosnącej inflacji oraz wojny w Ukrainie.

Oszczędzanie na emeryturę, po spadku zainteresowania w latach 2019–2022, ponownie znalazło się w gronie czterech najważniejszych celów finansowych, utrzymując się na poziomie 21–27%. W ciągu ostatnich dwóch lat zainteresowanie tym celem wzrosło łącznie o 11 punktów procentowych, co może wynikać z niższej inflacji w porównaniu do 2023 roku, a także z rosnącej świadomości emerytalnej, wspieranej m.in. przez kampanie informacyjne dotyczące PPK i innych form oszczędzania.

Jeżeli chodzi o różnice wynikające z płci, kobiety częściej odkładają pieniądze na wypoczynek (37% wobec 30%) oraz na zakup nieruchomości (20% wobec 15%), natomiast rzadziej niż mężczyźni oszczędzają na emeryturę (28% wobec 36%). Na pozostałe cele oszczędnościowe zarówno kobiety, jak i mężczyźni przeznaczają środki w podobnym stopniu.

GŁÓWNE CELE OSZCZĘDZANIA - TRENDY

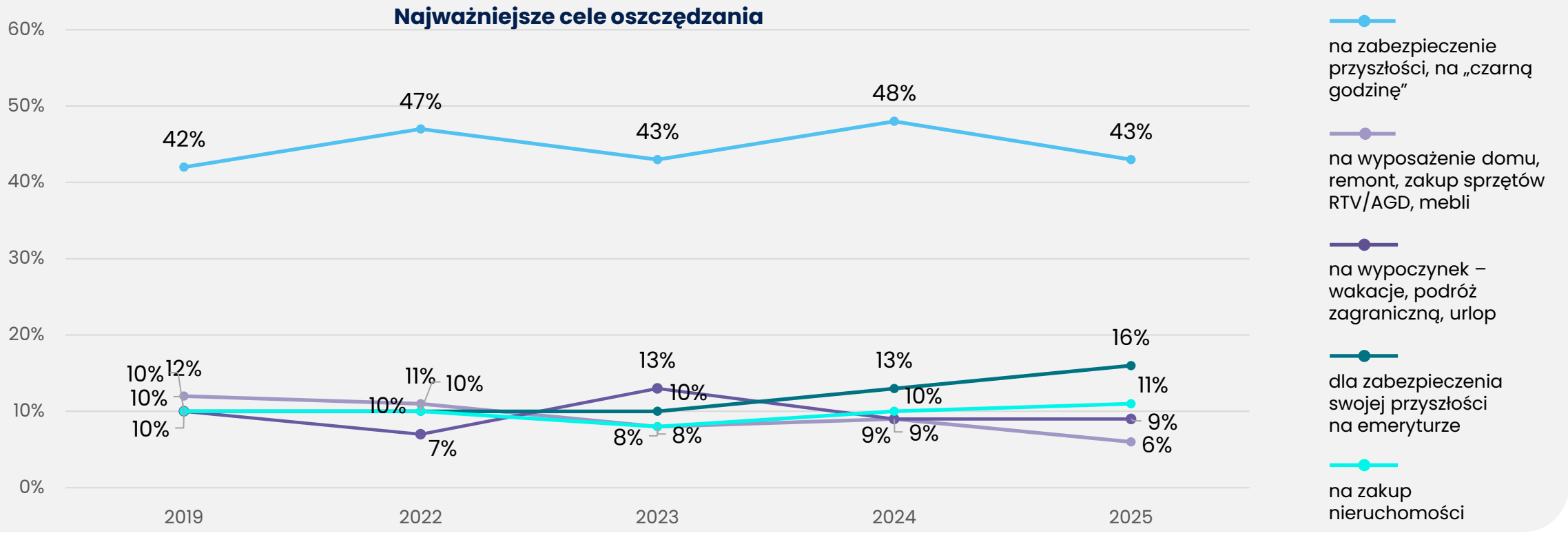

Od 2019 roku niezmiennie te same pięć celów jest najczęściej wskazywanych jako najważniejsze powody oszczędzania. Wciąż zdecydowanie najczęściej wskazywane jest zabezpieczenie przyszłości na „czarną godzinę", przewyższające pozostałe cztery cele. W ostatnich latach odsetek osób oszczędzających w tym celu nieznacznie się wahał, zmieniając się o 4–5% w górę lub w dół.

Wybuch wojny w Ukrainie wiązał się ze wzrostem odsetka oszczędzających na nieprzewidziane wydatki, natomiast w roku następnym, po nieco złagodzeniu emocji i odbyciu się wyborów parlamentarnych w Polsce, odsetek ten nieco spadł. W 2024 roku, w związku z wyborem nowego prezydenta USA i rosnącymi obawami o amerykańskie wsparcie w konflikcie na Ukrainie, liczba oszczędzających ponownie wzrosła. Rok 2025 przyniósł większe oswojenie z sytuacją geopolityczną oraz zmianami władzy w kraju i za granicą, co przełożyło się na minimalny spadek odsetka osób odkładających na „czarną godzinę".

Na drugim miejscu wśród celów oszczędnościowych znajduje się zabezpieczenie przyszłości emerytalnej, którego znaczenie wyraźnie wzrosło od 2023 roku. W ciągu dwóch lat odsetek osób wskazujących ten cel wzrósł z 6% do 16%. Pozostałe trzy cele – gromadzenie środków na wyposażenie lub remont domu, wypoczynek oraz zakup nieruchomości – wskazywane są z podobną częstotliwością, w granicach 6–11%.

PRZYJMOWANY HORYZONT CZASOWY OSZCZĘDZANIA I INWESTOWANIA

Jaki horyzont czasowy oszczędzania zakłada Pan(i), kiedy oszczędza/inwestuje pieniądze?*

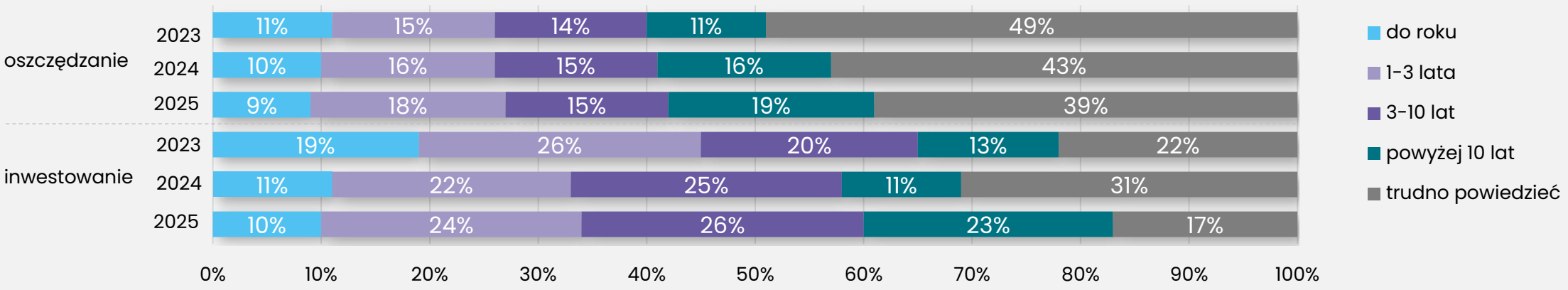

Większość Polaków określa horyzont czasowy swoich działań oszczędnościowych i inwestycyjnych, przy czym dotyczy to częściej inwestowania – robi tak **83% inwestujących** wobec **61% oszczędzających**. W ciągu ostatnich trzech lat systematycznie spada odsetek osób, które nie wiedzą, jak długo zamierzają oszczędzać. W przypadku inwestowania nie widać wyraźnego trendu, jednak bieżący odsetek osób nieokreślających horyzontu inwestycyjnego jest niższy niż w poprzednich dwóch latach.

Jeśli chodzi o oszczędzanie, 9% Polaków przyjmuje horyzont krótszy niż rok, 18% odkłada środki w perspektywie 1–3 lata, 15% planuje oszczędzać przez 3–10 lat, a 19% – powyżej 10 lat. Wyniki te są zbliżone do uzyskanych w 2023 i 2024 roku, przy czym zauważalny jest niewielki wzrost liczby osób oszczędzających w horyzoncie ponad 10-letnim (o 3 punkty procentowe). Oznacza to, że przyjmowany przez Polaków horyzont oszczędzania jest bardzo zróżnicowany.

W przypadku inwestowania 10% Polaków przyjmuje krótki, poniżej 12-miesięczny horyzont. Pozostali inwestujący, którzy mają określoną długość horyzontu inwestycyjnego, rozkładają się w podobnych proporcjach: 1–3 lata (24%), 3–10 lat (26%) oraz ponad 10 lat (23%). Warto podkreślić, że w 2025 roku wyraźnie wzrósł odsetek osób inwestujących w najdłuższym horyzoncie – w porównaniu z 2024 rokiem liczba ta zwiększyła się o 12 punktów procentowych. Co ciekawe, wynika to w dużej mierze z przesunięcia części osób, które wcześniej nie określały swojego horyzontu inwestycyjnego, do kategorii inwestycji długoterminowych, powyżej 10 lat.

*Odpowiadały tylko osoby, które zadeklarowały odkładanie pieniędzy

INWESTOWANIE OSZCZĘDNOŚCI

Czy generalnie inwestowanie ma sens?

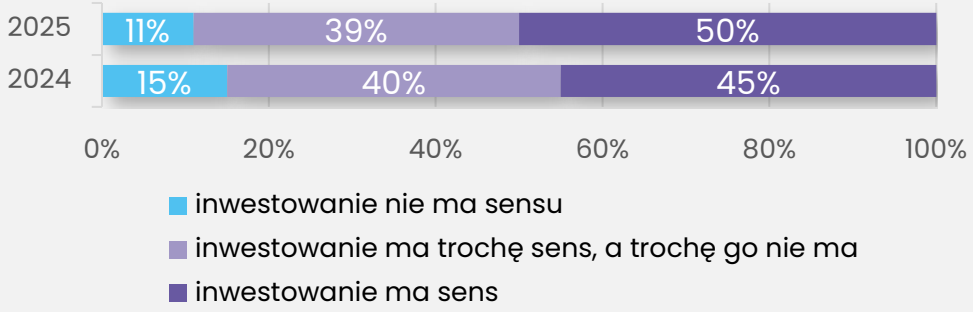

Czy ma sens inwestowanie w:

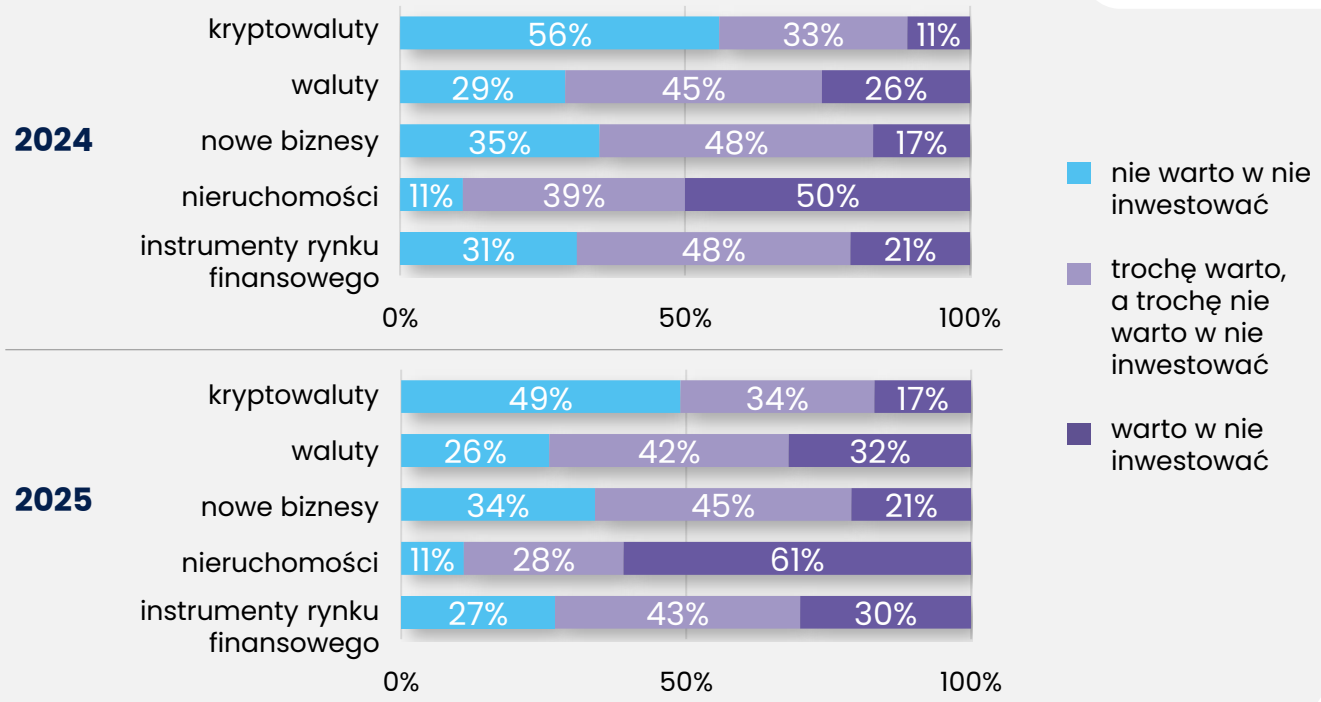

Już połowa Polaków jednoznacznie widzi sens inwestowania (o 5% więcej niż w 2024 r.), a kolejne 40% jest do tego przekonanych w pewnym stopniu. To pokazuje wysoki potencjał inwestycyjny Polaków w zakresie ogólnego podejścia do inwestowania.

Sensowność alokowania kapitału w poszczególne kategorie inwestycji jest zróżnicowana, co może wyjaśniać wspomniany wysoki odsetek osób, które trochę widzą sens w inwestowaniu, a trochę nie.

Polacy najczęściej wskazują sensowność inwestowania w nieruchomości, z czym przynajmniej częściowo zgadza się 89% badanych, w tym 61% jednoznacznie określa, że warto w ten sposób inwestować. Odsetek określających inwestycje w nieruchomości jednoznacznie pozytywnie wzrósł na przestrzeni roku o 11%. Jest to grupa, która przesunęła się z kategorii osób widzących trochę sensu w tych inwestycjach. Być może odzwierciedla to oswojenie się Polaków z wojną toczącą się za wschodnią granicą, na tyle, że przestali oni obawiać się o przyszłość swoich nieruchomości.

Na drugim miejscu plasują się niemalże ex equo inwestycje w waluty i na rynku kapitałowym. W obu przypadkach około 73-45% badanych uważa, że są to inwestycje przynajmniej częściowo sensowne, jednoznacznie za inwestycjami w waluty i za inwestycjami w instrumenty finansowe opowiada się odpowiednio 32% i 30% badanych.

Inwestycje w nowe biznesy mają 45% częściowych zwolenników i 21% tych, którzy w pełni widzą wartość inwestowania w ten sposób. Co różni się tylko nieznacznie od wyników z 2024 roku, z delikatnie bardziej pozytywnymi wynikami w bieżącym badaniu.

Zdaniem Polaków najmniej sensowne jest inwestowanie w kryptowaluty, które za warte włączenia do portfela uważa 51% Polaków. Warto zauważyć, że to o 7% więcej niż w 2024 roku. Jednoznacznie pozytywnej oceny w tym kontekście dokonuje 17% badanych (6% więcej niż w 2024 r.), a 34% tylko częściowo widzi sens inwestowania w ten sposób (o 1% więcej niż w 2024 r.).

Zdanie kobiet i mężczyzn w temacie sensowności inwestowania w ogóle i w poszczególne rozwiązania jest zbliżone. Delikatne różnice widoczne są tylko w przypadku inwestycji w nieruchomości, które nieco częściej wydają się sensowne kobietom i inwestycji w nowe biznesy, które nieco częściej wydają się sensowną inwestycją mężczyznom.

INWESTOWANIE OSZCZĘDNOŚCI

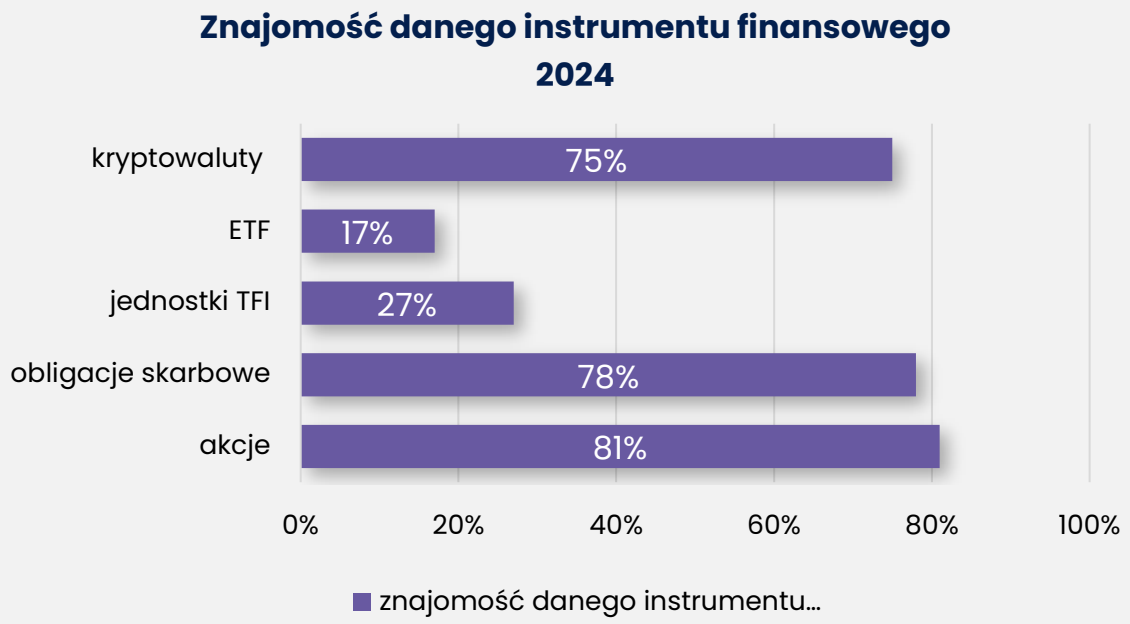

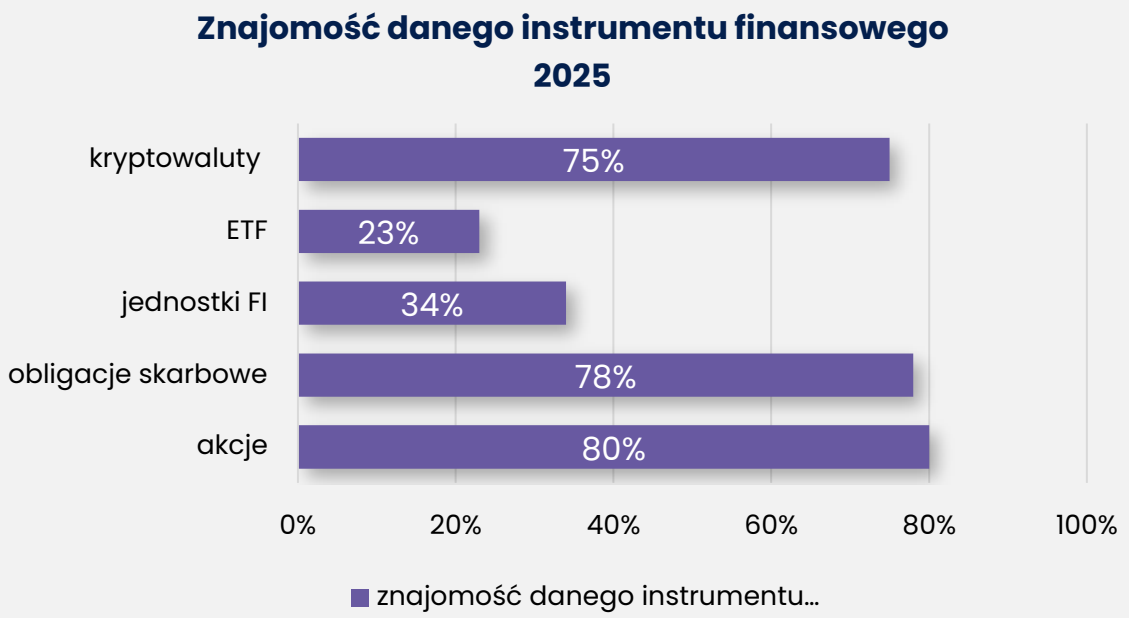

Znajomość poszczególnych instrumentów finansowych wśród Polaków jest zróżnicowana. Największą świadomością cieszą się najbardziej tradycyjne rozwiązania, takie jak akcje i obligacje – ich znajomość deklaruje około **80% badanych**, co jest wynikiem niemal identycznym jak w 2024 roku.

Nieco mniej, ale wciąż znaczna grupa dorosłych Polaków, bo **75%**, deklaruje, że wie, czym są kryptowaluty. Wynik ten utrzymuje się na tym samym poziomie co rok wcześniej, co nie dziwi, biorąc pod uwagę powszechne poruszanie tego tematu w mediach i mediach społecznościowych.

Wyraźnie rzadziej deklarowana jest wiedza dotycząca jednostek TFI oraz ETF, choć w obu przypadkach wzrosła o 6–7 punktów procentowych w porównaniu z 2024 rokiem. W przypadku jednostek TFI wiedzę deklaruje **34% Polaków**, natomiast ETF jest jeszcze mniej znany, a jego znajomość wskazuje **23% badanych**. Warto podkreślić, że ETF są relatywnie nowym instrumentem inwestycyjnym i w ciągu ostatnich 2–3 lat można zaobserwować wyraźny wzrost deklarowanej świadomości tych produktów, podczas gdy znajomość jednostek TFI utrzymuje się na podobnym poziomie.

Różnice w znajomości instrumentów finansowych widoczne są także w podziale na płeć. Mężczyźni częściej niż kobiety deklarują znajomość ETF (**28% vs 18%**) oraz jednostek TFI (**40% vs 29%**).

INWESTOWANIE OSZCZĘDNOŚCI

Proszę uszeregować poniższe rodzaje inwestycji od tych, w które Pana(-i) zdaniem ma największy sens inwestować (1), do tych, w które inwestowanie ma najmniejszy sens (8/ 10), opierając się na wiedzy lub intuicji:

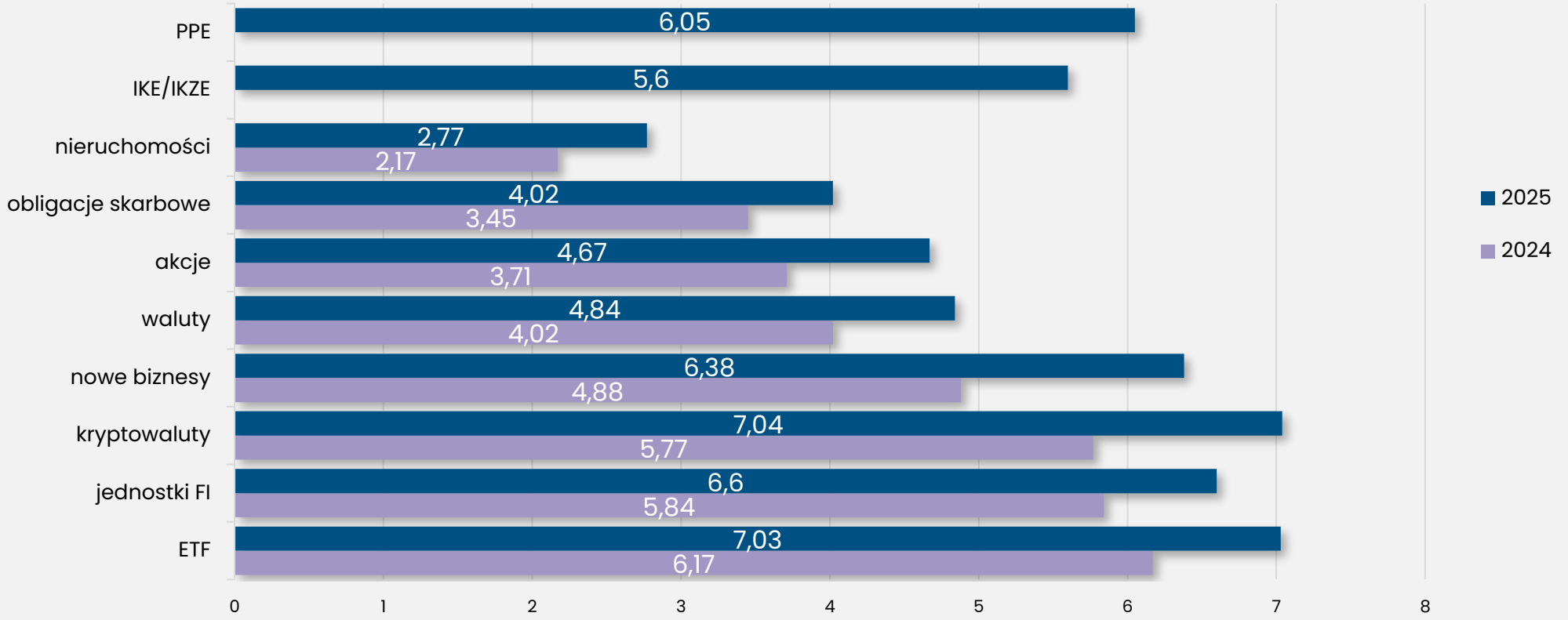

Niezależnie od deklarowanej znajomości różnych instrumentów inwestycyjnych, Polacy konsekwentnie wskazują te same trzy opcje jako najbardziej opłacalne: **nieruchomości, obligacje skarbowe i akcje**, w tej właśnie kolejności. Wynik ten nie zmienił się w porównaniu z 2024 rokiem, a podobny układ utrzymuje się również po uwzględnieniu rozwiązań emerytalnych.

Kolejne miejsca w rankingu opłacalności zajmują **waluty** oraz **nowe biznesy**, a następnie jednostki TFI, przy czym ETF i kryptowaluty plasują się niemal ex equo na dalszych pozycjach.

INWESTOWANIE OSZCZĘDNOŚCI

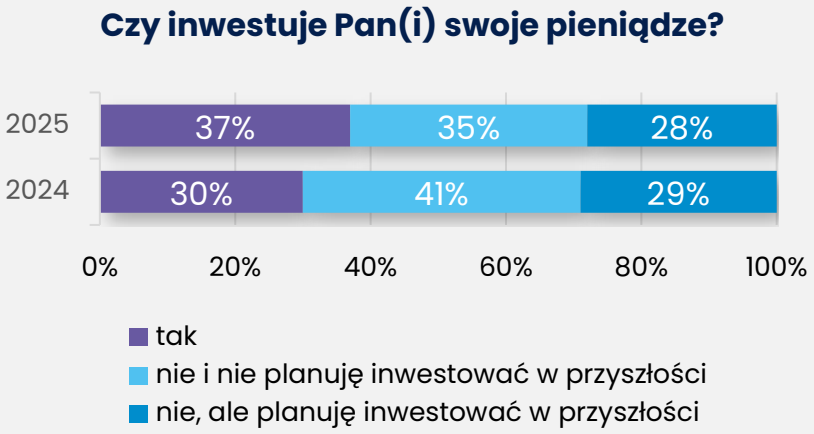

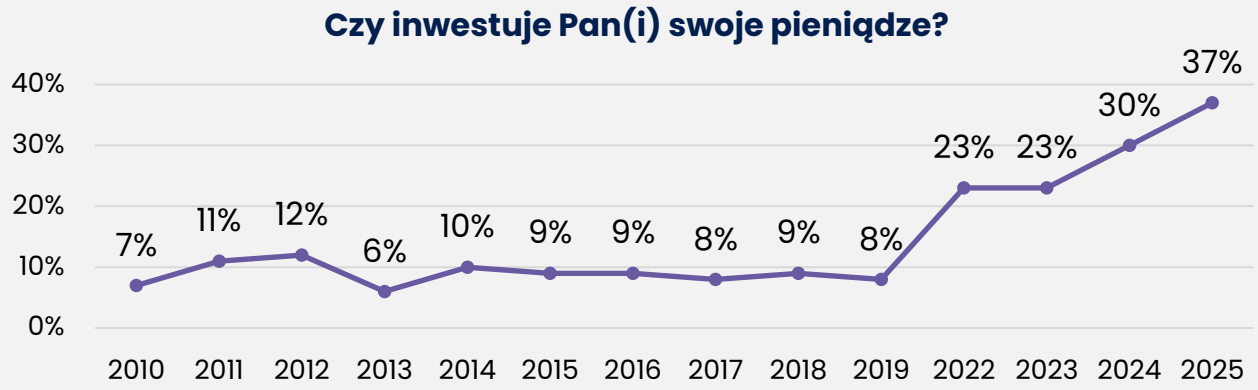

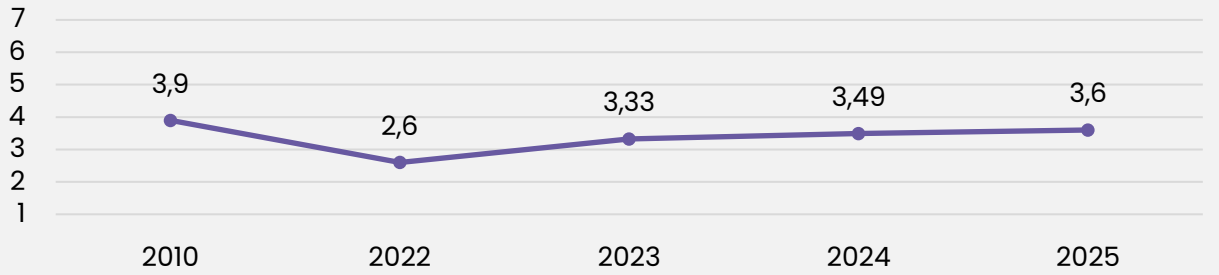

Niezależnie od postrzeganej atrakcyjności różnych instrumentów inwestycyjnych, **37% dorosłych Polaków deklaruje, że inwestuje swoje środki**, co oznacza wzrost o 7 punktów procentowych w porównaniu z 2024 rokiem. Dodatkowo **28% badanych wskazuje gotowość i planowanie inwestowania w przyszłości**, co jest wynikiem nieco niższym niż rok wcześniej (spadek o 1 punkt procentowy). Nie obserwuje się istotnych różnic w tym zakresie między kobietami a mężczyznami.

Po 2019 roku widoczny jest wyraźny trend wzrostowy odsetka inwestujących Polaków, co można wiązać z potrzebą ograniczania wpływu inflacji na wartość posiadanych oszczędności.

W 2022 i 2023 roku odsetek osób posiadających inwestycje był niemal trzykrotnie wyższy niż w 2019 roku, a w 2025 roku – już ponad czterokrotnie.

Polacy preferują raczej **niski poziom ryzyka inwestycyjnego**, jednak w ciągu ostatnich trzech lat ich preferencje powoli, ale konsekwentnie przesuwają się w kierunku poziomu umiarkowanego.

*Średnia z czterech pytań, możliwy wynik na skali 1-7

INWESTOWANIE OSZCZĘDNOŚCI

Gdy inwestuję swoje pieniądze...

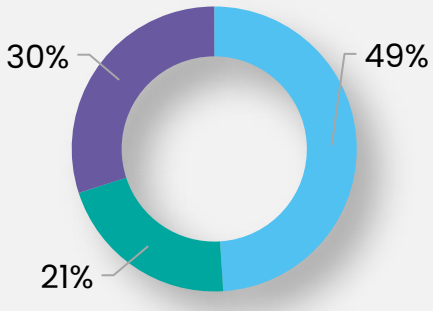

- wolę pewny niższy zysk
- wolę podejmować ryzyko, licząc na wyższy zysk
- te opcje są dla mnie równoważne

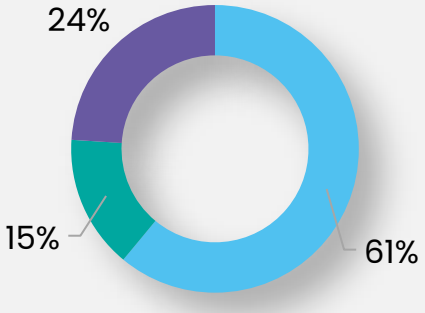

- wolę inwestować w takie formy inwestowania, które oprócz gromadzenia oszczędności gwarantują ochronę kapitału
- wolę inwestować w takie formy inwestycji, w których wszystkie środki są przeznaczane na inwestycje
- te opcje są dla mnie równoważne

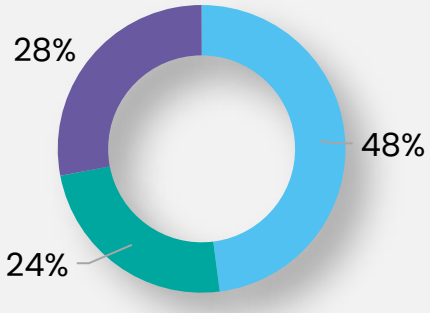

- staram się wybierać takie formy inwestowania, z których mogę zrezygnować w danym momencie nawet kosztem uzyskania mniejszych zysków
- staram się wybierać takie formy inwestowania, które oferują uzyskanie większego zysku, mimo że nie ma możliwości rezygnacji z nich w dowolnym momencie i należy zamrozić oszczędności na dłuższy czas
- te opcje są dla mnie równoważne

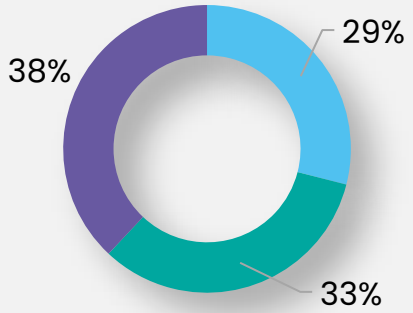

- jeśli moje inwestycje tracą na wartości, sprzedaję je z obawy przed dalszą stratą
- jeśli moje inwestycje tracą na wartości, nie rezygnuję z nich, czekając na odrobienie straty
- te opcje są dla mnie równoważne

Jak wspomniano wcześniej, Polacy preferują raczej bezpieczne inwestycje, co znajduje odzwierciedlenie w elementach ich strategii inwestycyjnych.

Niemal połowa badanych wybiera inwestycje dające mniejsze, ale stosunkowo pewne zyski, zamiast bardziej ryzykownych i potencjalnie bardziej zyskownych rozwiązań. Ponadto **61% Polaków woli inwestować w instrumenty z komponentem ochrony kapitału**, podczas gdy **21% wybiera bardziej ryzykowne, ale potencjalnie bardziej zyskowne opcje**, a **15% inwestuje bez ochrony kapitału**. W ciągu ostatniego roku odsetek osób przedkładających inwestycje z ochroną kapitału nad te, w których wszystkie środki są przeznaczone na inwestycje wzrósł o 10 punktów procentowych. Warto zauważyć, że preferencja bezpieczniejszych opcji inwestycyjnych częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn.

Ponadto strategie inwestycyjne niemal połowy Polaków (**48%**) obejmują inwestycje w aktywa zbywalne w dowolnym momencie, co oznacza wzrost o 2 punkty procentowe w porównaniu z 2024 rokiem. Z kolei **28% badanych** preferuje potencjalnie bardziej zyskowne aktywa, nawet jeśli wiąże się to z dłuższym zamrożeniem kapitału (spadek o 2 punkty procentowe w stosunku do 2024 r.). Zbywalność inwestycji w dowolnym momencie jest częściej preferowana przez kobiety niż przez mężczyzn.

Co ciekawe, mimo skłonności do bezpiecznych rozwiązań inwestycyjnych, jedynie **29% Polaków sprzedaje inwestycje, gdy tylko zaczynają tracić na wartości** – wynik ten jest identyczny jak w 2024 roku. Pozostali czekają na odrobienie strat lub postępują w sposób zróżnicowany, bez wyraźnych preferencji co do sprzedaży lub pozostawienia aktywów. Można przypuszczać, że potrzeba bezpieczeństwa kapitału w tym wypadku nie ogranicza ewentualnych strat, lecz skłania do nadziei na ich odrobienie. Warto również zauważyć, że natychmiastowa sprzedaż tracących inwestycji częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn.

WYKORZYSTANIE OSZCZĘDNOŚCI

Co robi Pan(i) ze swoimi oszczędnościami ?

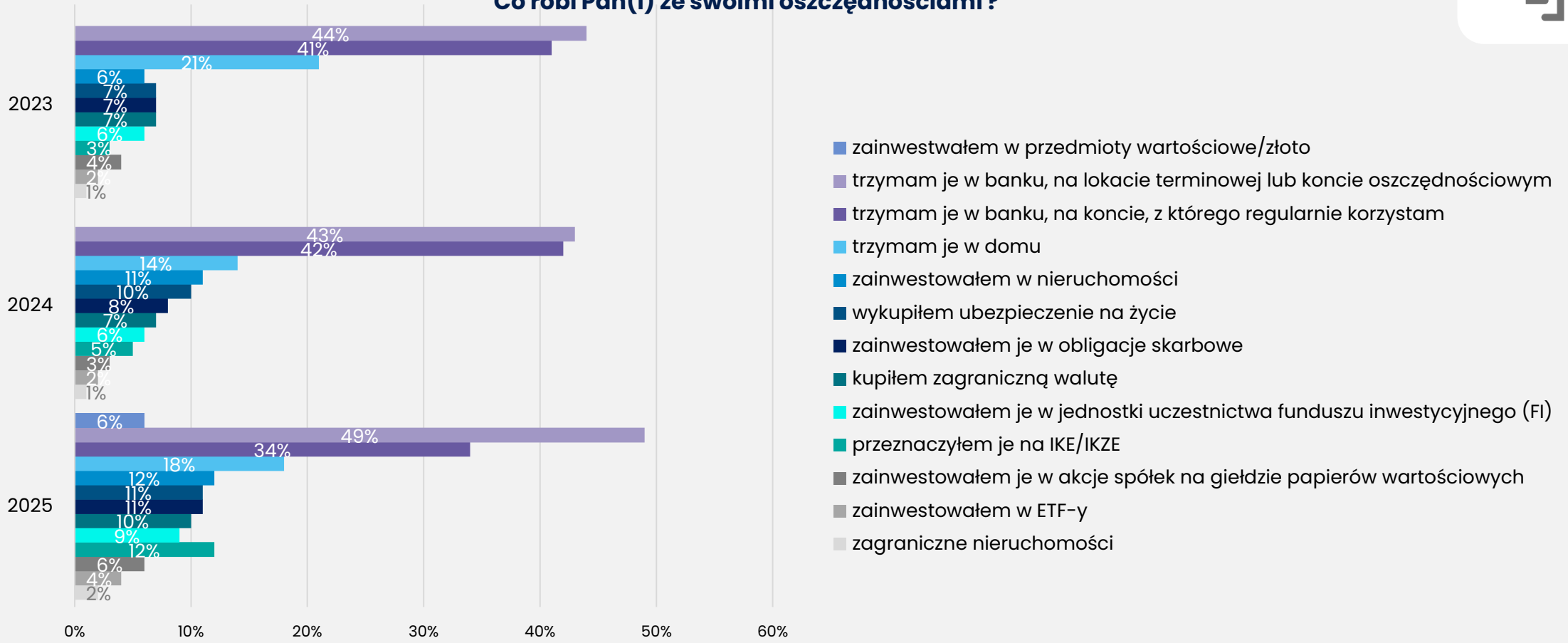

Podobnie jak w latach 2023 i 2024 roku Polacy najczęściej trzymają oszczędności na **kontach oszczędnościowych i lokatach (49%)** oraz na **bieżących rachunkach bankowych (34%)**. Odsetek osób wskazujących lokaty i konta oszczędnościowe jest o 6 punktów procentowych wyższy niż w 2024 roku i o 5 punktów wyższy niż w 2023 roku, podczas gdy liczba osób przechowujących pieniądze na bieżących kontach bankowych spadła o 7–8 punktów procentowych w stosunku do ostatnich dwóch lat.

Na trzecim miejscu, podobnie jak w poprzednich latach, znajduje się trzymanie środków w **gotówce**, a odsetek osób wskazujących tę formę wzrósł o 4 punkty procentowe w porównaniu z 2024 rokiem. Zwiększyła się również przewaga gotówki nad różnymi formami inwestowania kapitału.

12% Polaków deklaruje inwestowanie oszczędności w nieruchomości w kraju, a **2%** – za granicą. **10%** badanych wskazuje wykupienie ubezpieczenia na życie, co utrzymuje się na poziomie podobnym do 2024 roku i jest o 4–6 punktów procentowych wyższe niż w 2023 roku.

Zainteresowanie **obligacjami, jednostkami TFI, akcjami, ETF i zagraniczną walutą** wzrosło o 2–3 punkty procentowe w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym wyższy odsetek osób inwestujących w te instrumenty obserwuje się wśród mężczyzn niż kobiet.

Co ciekawe, odsetek osób wskazujących **rozwiązania emerytalne IKE/IKZE** wzrósł o 7 punktów procentowych w ciągu ostatniego roku i o 9 punktów w ciągu ostatnich dwóch lat.

FORMY PRZECHOWYWANIA OSZCZĘDNOŚCI - TRENDY

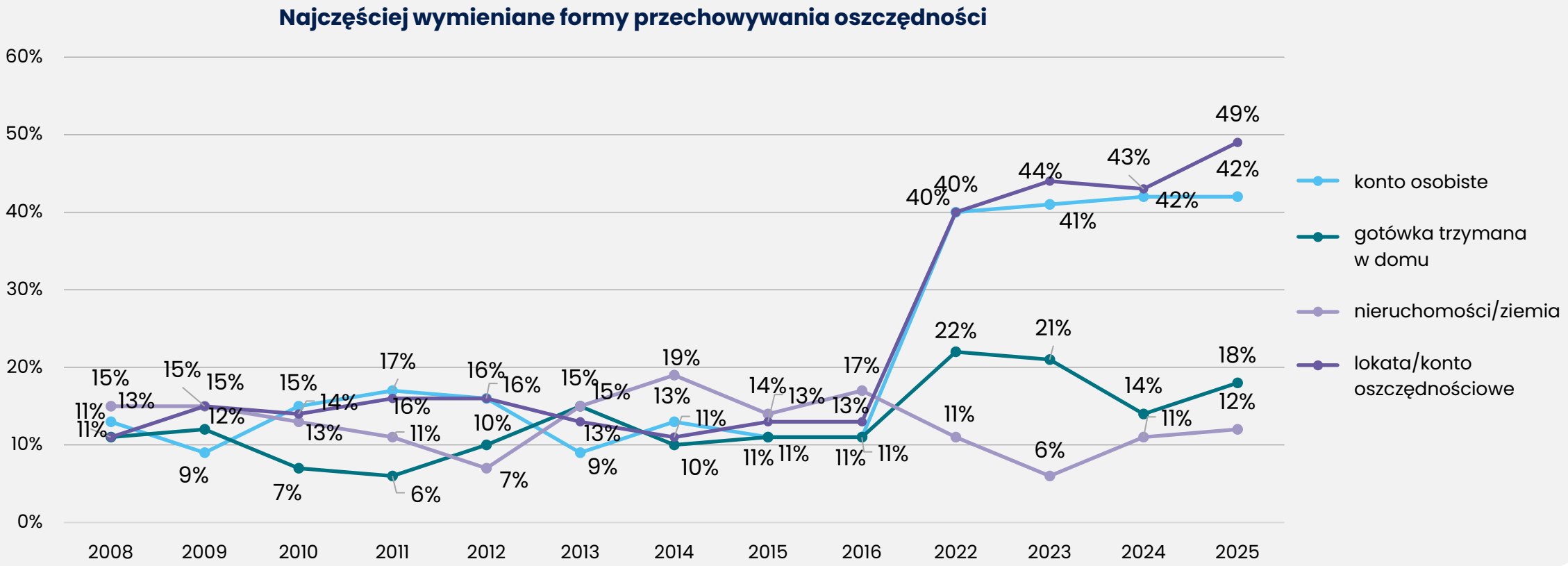

Zainteresowanie przechowywaniem oszczędności na **koncie osobistym** utrzymuje się na zbliżonym poziomie co najmniej od 2022 roku i obecnie wynosi **42%**. Jest to wynik **trzy- a nawet czterokrotnie wyższy** niż w latach 2008–2016.

Równocześnie trzymanie pieniędzy w **bezpiecznych instrumentach finansowych** zyskało na popularności – wskazało je **49% badanych**, czyli o 5–6 punktów procentowych więcej niż w poprzednich dwóch latach.

Zainteresowanie inwestycjami w **nieruchomości lub ziemię**, po spadku o 5 punktów procentowych w 2023 roku, w 2024 roku wróciło do poziomu **11%** (tak jak w 2022 r.), a w 2025 roku wzrosło do **12%**.

Po wyraźnym, dwukrotnym wzroście odsetka osób przechowujących oszczędności w **gotówce w domu** w czasie pandemii i bezpośrednio po niej, w 2024 roku odnotowano spadek do **14%** (o 7 punktów procentowych mniej niż w 2023 r.), natomiast w 2025 roku wartość ta wzrosła do **18%**. W związku z tym trudno wskazać wyraźny trend w przypadku trzymania oszczędności w gotówce, choć wydaje się, że decyzje te są przynajmniej częściowo motywowane kontekstem społeczno-gospodarczym.

W JAKI SPOSÓB ZDOBYWASZ WIEDZĘ ZWIĄZANĄ Z OSZCZĘDZANIEM I INWESTOWANIEM

W jaki sposób zdobywa Pan(i) wiedzę na temat oszczędzania i inwestowania?

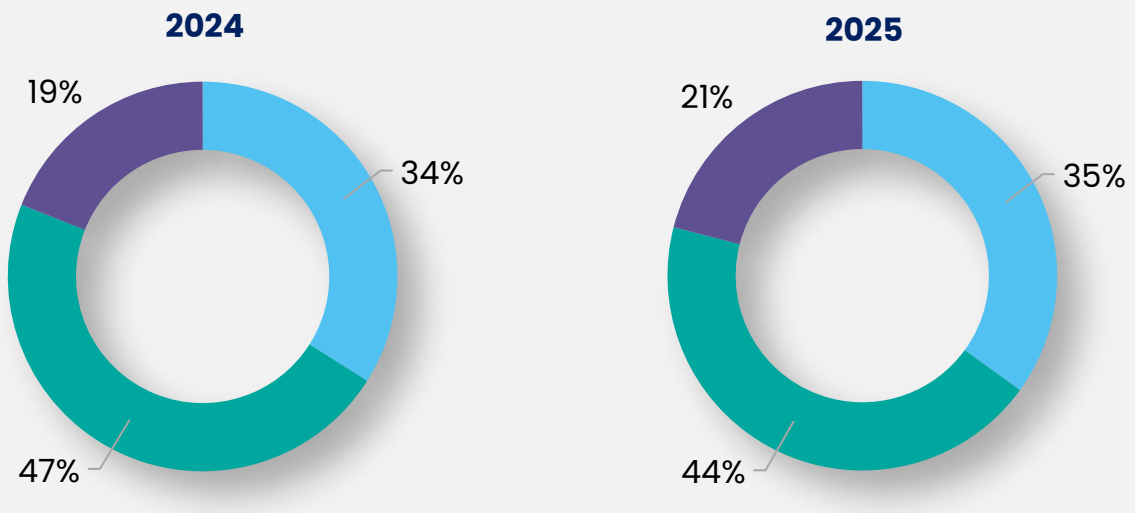

- czasem przypadkiem coś usłyszę na ten temat w radiu, telewizji czy w rozmowach znajomych, ale sam(a) nie poszukuję informacji
- na co dzień nie szukam informacji na ten temat, ale gdy mnie coś zaciekawi, to doczytuję, pogłębiam wiedzę sięgając, do różnych źródeł
- aktywnie szukam informacji na ten temat i pogłębiam swoją wiedzę

Tylko co piąty Polak (**21%**) aktywnie poszukuje informacji na temat oszczędzania i inwestowania, co oznacza wzrost o 2 punkty procentowe w stosunku do 2024 roku. Dotyczy to częściej mężczyzn niż kobiet. Z kolei **44% badanych** nie szuka takich informacji spontanicznie, ale jeśli coś ich zainteresuje, pogłębiają temat – odsetek ten jest podobny wśród obu płci i o 3 punkty procentowe niższy niż w 2024 roku.

Problematyczna pozostaje ostatnia grupa, równie liczna wśród kobiet i mężczyzn. **Co trzeci dorosły** zdobywa informacje o oszczędzaniu i inwestowaniu jedynie przypadkowo, z losowych źródeł. Nie weryfikuje ich ani nie pogłębia wiedzy, co może prowadzić do gromadzenia **fałszywych lub niepełnych informacji**, zarówno z powodu błędnych danych, jak i ich niewłaściwej interpretacji.

ZAUFANIE DO INNYCH OSÓB W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z OSZCZĘDZANIEM I INWESTOWANIEM

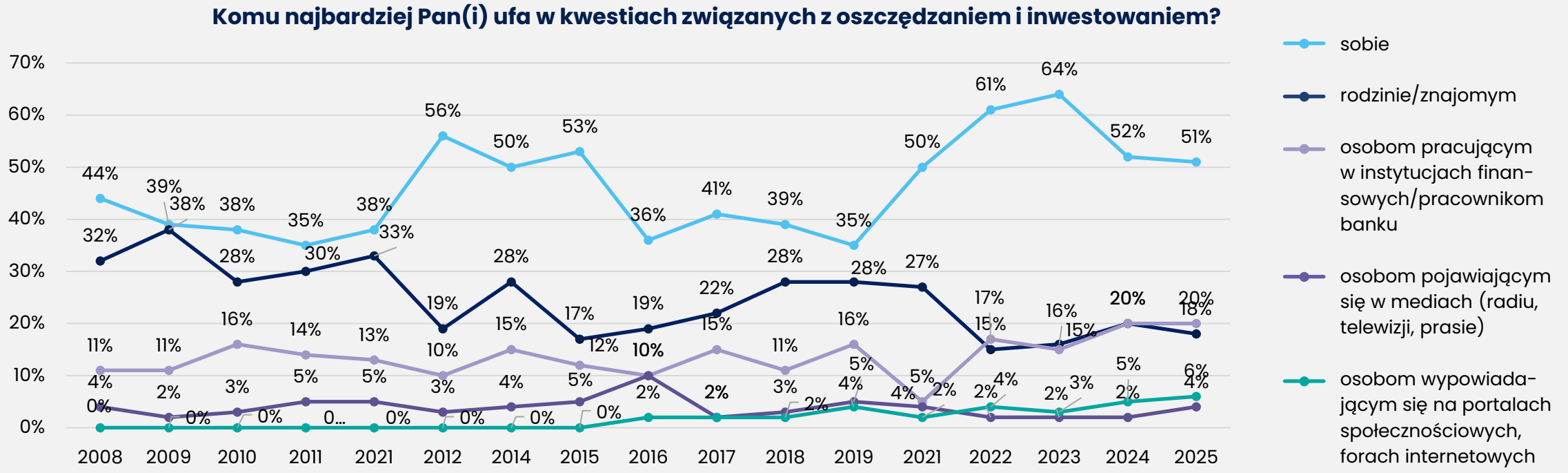

Zestawienie wyników dotyczących **zaufanych źródeł wiedzy i opinii w zakresie oszczędzania i inwestowania** pokazuje, że od co najmniej 16 lat Polacy najbardziej ufają sobie samym. Na drugim miejscu znajdują się **rodzina i znajomi**, a od dwóch lat ex aequo z nimi plasują się **pracownicy instytucji finansowych**.

Po dwóch latach wyraźnego wzrostu zaufania do własnej wiedzy i intuicji w 2024 roku odsetek osób wskazujących siebie jako najbardziej zaufane źródło spadł o 12 punktów procentowych, a w 2025 roku o kolejny punkt procentowy, osiągając poziom **51%**. Jednocześnie w 2024 roku nastąpił **5-procentowy wzrost zaufania do pracowników instytucji finansowych**, który w 2025 roku utrzymał się na niezmienionym poziomie **20%**.

Wygląda na to, że okres pandemii i wysokiej inflacji ograniczył zaufanie do wszelkich zewnętrznych źródeł wiedzy i opinii. Jednak sytuacja gospodarcza w okresie postpandemicznym, w ciągu ostatnich dwóch lat, przyczyniła się do przełamania tego trendu i częściowego odbudowania zaufania do ekspertów z instytucji finansowych.

ŹRÓDŁA WIEDZY O INWESTOWANIU

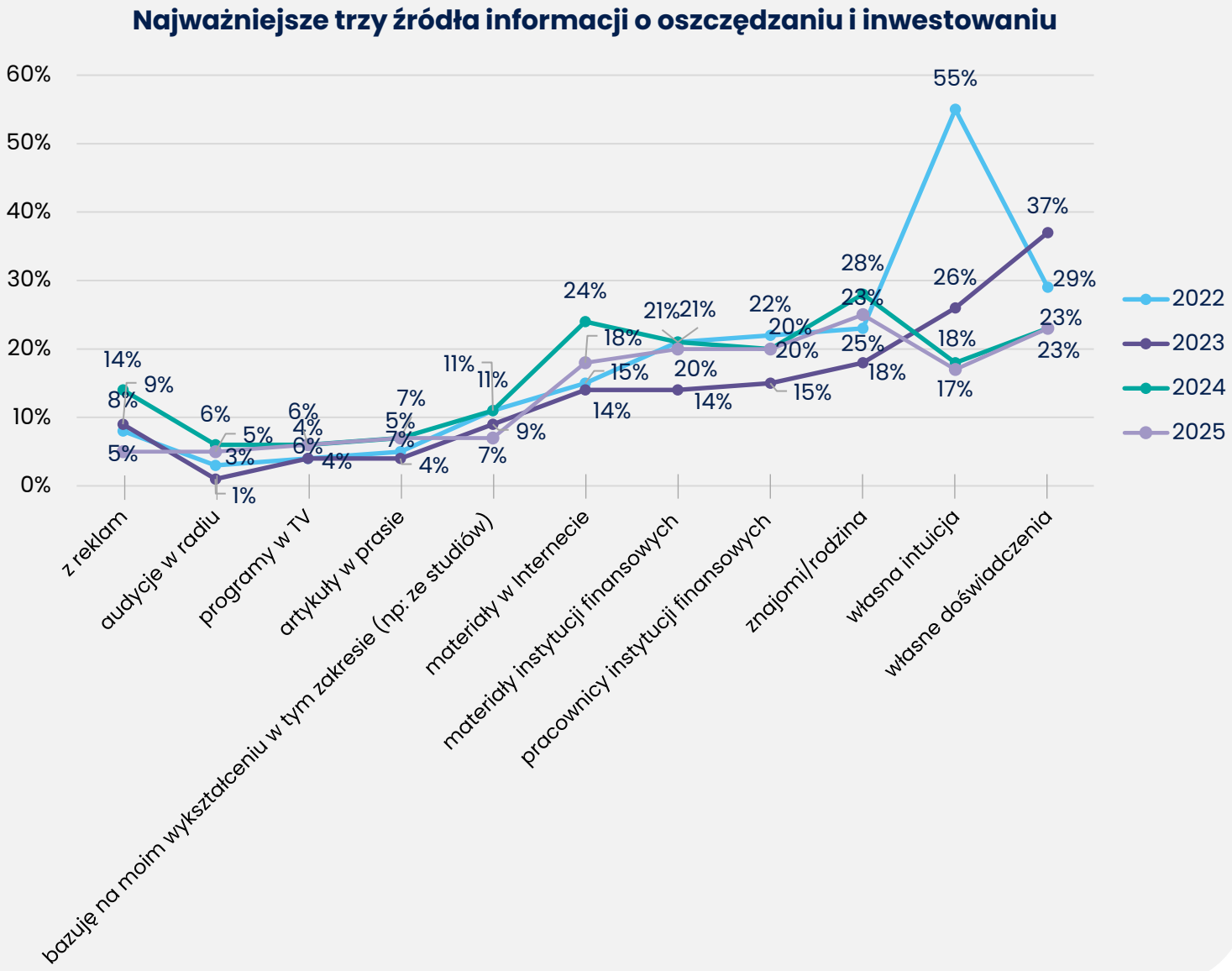

Najczęściej wskazywane źródła wiedzy o oszczędzaniu i inwestowaniu to **informacje zdobywane od znajomych i rodziny (25%)** oraz **własne doświadczenia (23%)**. Kobiety częściej niż mężczyźni czerpią wiedzę od rodziny i znajomych, natomiast mężczyźni częściej bazują na własnym doświadczeniu.

Po wyraźnym wzroście zaufania do siebie samego w 2022 i 2023 roku, w ostatnich trzech pomiarach obserwujemy konsekwentny spadek – różnica między 2022 a 2025 rokiem wynosi aż **38%**. Możliwe, że Polacy stali się bardziej krytyczni wobec własnej intuicji i zaczęli adekwatniej oceniać swoją wiedzę i umiejętności niż w poprzednich latach.

Wydaje się więc, że obecnie Polacy częściej korzystają z wiedzy znajomych i rodziny niż z własnych doświadczeń czy intuicji, co sugeruje rosnącą świadomość potrzeby konsultowania decyzji finansowych.

Co piąty Polak wskazuje wśród najważniejszych źródeł informacji **pracowników instytucji finansowych i materiały tych instytucji**, co jest wynikiem niemal identycznym z 2024 rokiem. Jednocześnie oznacza to **5–7% wzrost w stosunku do pomiarów sprzed kilku lat**. Z wiedzy pracowników instytucji finansowych częściej korzystają kobiety niż mężczyźni.

Znaczenie informacji w mediach utrzymało się na niezmienionym poziomie w porównaniu z 2024 rokiem, natomiast zaufanie do informacji pochodzących z reklam spadło o 9% i jest wyraźnie niższe niż wyniki osiągane w ciągu ostatnich czterech lat.

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE POLAKÓW

Zaciągnięte (niespłacone) kredyty lub pożyczki*

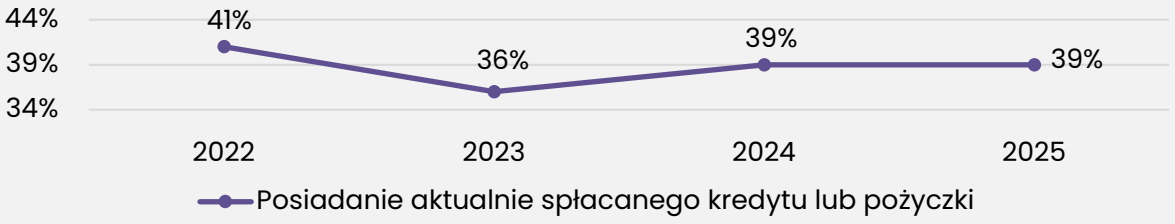

Jaką część Pana(-i) zarobków stanowią raty kredytów?*

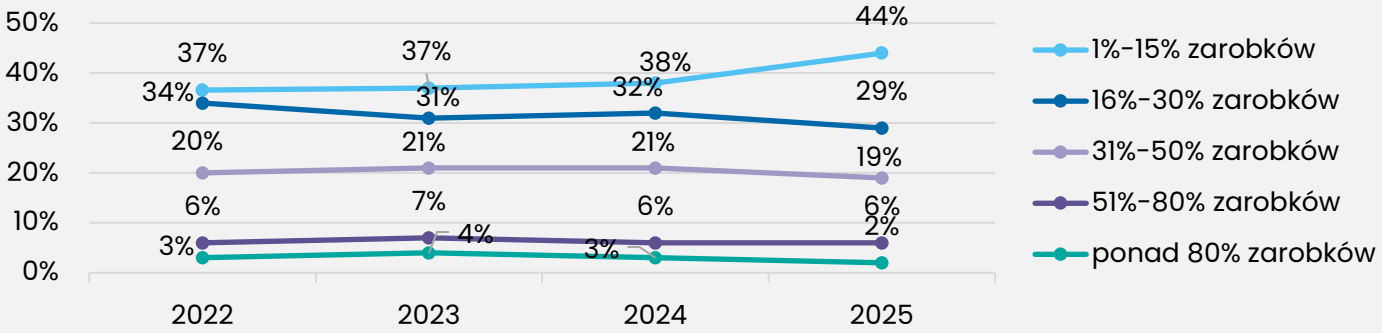

Czy w ciągu ostatnich 12 m-cy miał(a) Pan(i) problem ze spłatą zobowiązań?

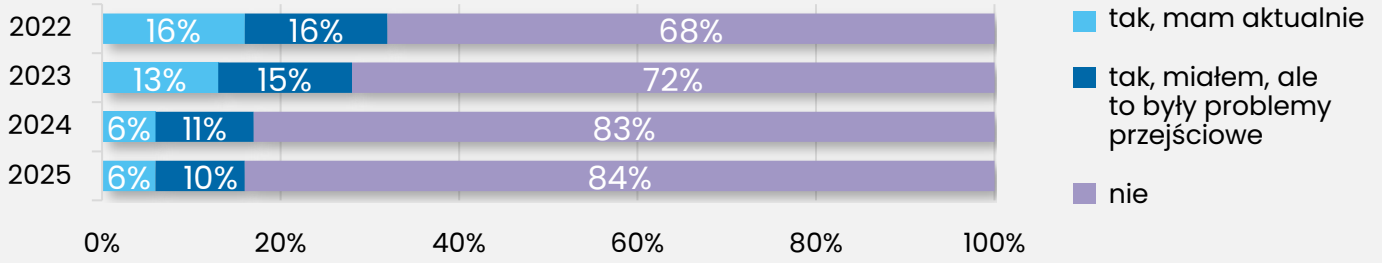

39% Polaków deklaruje, że posiada zobowiązania finansowe, które aktualnie spłaca, co jest wynikiem identycznym jak w 2024 roku i o 3 punkty procentowe wyższym niż w 2023 roku.

Spośród osób posiadających zobowiązania finansowe, **73% ma kredyty, których spłata nie pochłania więcej niż 30% miesięcznych zarobków**, co klasyfikuje je jako stosunkowo bezpieczne pod względem spłaty (wzrost o 3 punkty procentowe w porównaniu z 2024 r.). Jednocześnie **27% posiada zobowiązania, które wymagają przeznaczenia ponad 30% dochodów na raty**, w tym **4% spłaca kredyty, których rata stanowi co najmniej połowę zarobków**, co czyni je ryzykownymi w kontekście spłaty. Wyniki te są zbliżone wśród kobiet i mężczyzn.

W ciągu ostatniego roku **16% Polaków** doświadczyło trudności w spłacie zobowiązań, co oznacza spadek o 1 punkt procentowy w porównaniu z 2024 rokiem. Dla **20% badanych** problemy te nie były chwilowe, lecz miały charakter bardziej długotrwały.

*Odpowiadały tylko osoby, posiadające kredyty do spłaty

PODSUMOWANIE UZYSKANYCH WYNIKÓW – POSTAWY POLAKÓW WOBEC FINANSÓW

CELE OSZCZĘDNOŚCIOWE POLAKÓW

- **Zabezpieczenie „na czarną godzinę" pozostaje priorytetem** – odsetek osób odkładających na ten cel znacząco wzrósł w ostatnich latach, szczególnie w okresie pandemii i wojny w Ukrainie. Ostatnie dwa lata przyniosły jednak niewielki spadek, co może wskazywać na stabilizację w podejściu do oszczędzania awaryjnego.
- **Oszczędzanie na emeryturę stopniowo rośnie** po okresie spadków w latach 2019–2022, co odzwierciedla rosnącą świadomość emerytalną i korzystanie z programów takich jak PPK, IKE/IKZE.
- Kobiety i mężczyźni różnią się preferencjami: kobiety częściej odkładają na wypoczynek i nieruchomości, mężczyźni na emeryturę.
- Dłuższe horyzonty oszczędzania stają się coraz bardziej powszechne, co pokazuje zmianę w podejściu Polaków na bardziej strategiczne i długoterminowe.

PODEJŚCIE POLAKÓW DO INWESTOWANIA

- **Aktywność inwestycyjna Polaków rośnie** – odsetek inwestujących w 2025 r. jest ponad czterokrotnie wyższy niż w 2019 r., co wskazuje na rosnącą świadomość potrzeby ochrony kapitału przed inflacją.
- **Preferencje inwestycyjne pozostają ostrożne** – większość wybiera instrumenty z ochroną kapitału i niskim ryzykiem. Jednak w ostatnich trzech latach zauważalny jest wzrost akceptacji umiarkowanego ryzyka.
- **Nieruchomości, obligacje i akcje pozostają kluczowymi instrumentami** – zmiany w rankingu atrakcyjności inwestycji są niewielkie, co świadczy o stabilnych preferencjach Polaków.
- Znajomość nowych instrumentów (ETF) rośnie, choć nadal jest mniejsza niż w przypadku tradycyjnych rozwiązań. Mężczyźni deklarują większą wiedzę w tym zakresie niż kobiety.

ŹRÓDŁA WIEDZY FINANSOWEJ

- **Polacy coraz częściej korzystają z opinii znajomych i rodziny**, a mniej polegają na własnej intuicji – spadek zaufania do siebie samego o 38 p.p. od 2022 r.
- Coraz większe znaczenie zyskują **eksperci z instytucji finansowych**, co wskazuje na rosnącą świadomość potrzeby rzetelnej informacji w podejmowaniu decyzji finansowych.
- Zaufanie do mediów pozostaje stabilne, ale do reklam spada, co może wskazywać na rosnącą krytyczność wobec treści komercyjnych.

FORMY PRZECHOWYWANIA OSZCZĘDNOŚCI

- **Konta oszczędnościowe i lokaty zyskują na popularności**, co pokazuje przesunięcie w stronę bezpiecznych i płynnych form oszczędzania.
- **Gotówka w domu** pozostaje popularna, ale jej wahania zależą od kontekstu społeczno-gospodarczego, np. niepewności ekonomicznej.
- **Inwestycje w nieruchomości i produkty emerytalne** zyskują na znaczeniu, co jest konsekwencją zarówno długoterminowego planowania, jak i poszukiwania stabilnych form lokowania kapitału.

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE POLAKÓW

- Odsetek Polaków posiadających zobowiązania utrzymuje się stabilnie, ale **większość kredytów pozostaje w bezpiecznym zakresie ≤30% dochodów**.
- Mniejszość spłaca raty powyżej 30%, a 4% powyżej 50% dochodów – stanowią oni grupę najbardziej narażoną na problemy finansowe.
- **Trudności w spłacie mają charakter długotrwały dla 20% osób**, co pokazuje, że problem zadłużenia dotyczy nie tylko chwilowych problemów, ale też strukturalnych ograniczeń finansowych.

NIEPEWNOŚĆ I ADAPTACJA: REAKCJE FINANSOWE POLAKÓW W OBLICZU WOJNY W UKRAINIE

RAPORT Z BADANIA ILOŚCIOWEGO CAWI

PAŹDZIERNIK 2025 R.

PROGRAM FINANSOWANY PRZEZ:

Citi Foundation

citi

PARTNER MERYTORYCZNY:

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

ORGANIZATOR PROGRAMU:

think!

FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA WIEDZY

Program Rozwoju Przedsiębiorczości

WSPÓŁPRACA:

PROGRAM FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW CITI FOUNDATION

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO KONSUMPCJI, OSZCZĘDZANIA, INWESTOWANIA I ZADŁUŻANIA SIĘ

Czy wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do:

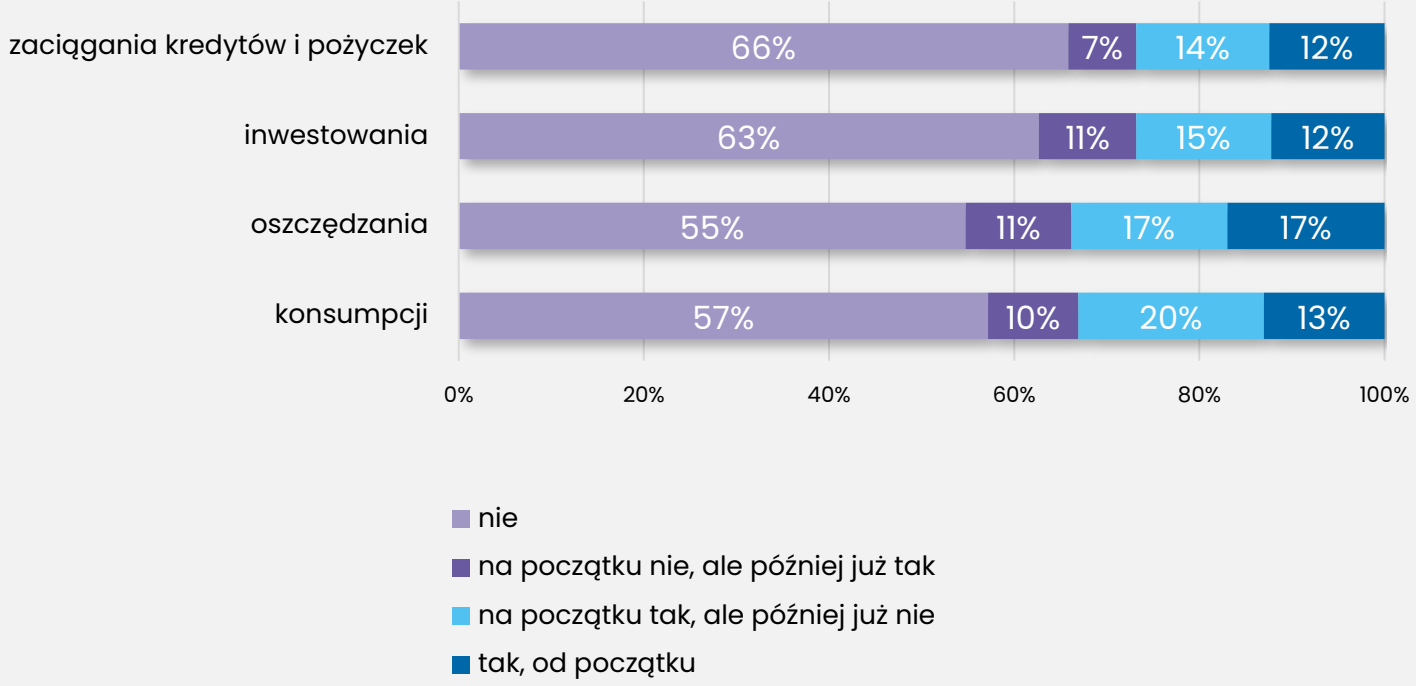

Wojna w Ukrainie wywarła zauważalny wpływ na decyzje finansowe Polaków. **Aż 43% badanych deklaruje, że konflikt zbrojny zmienił ich podejście do konsumpcji, a 45% do oszczędzania.**

37% Polaków wskazuje wpływ wojny na podejście do inwestowania, natomiast **34% zauważa zmiany w kontekście zaciągania pożyczek i kredytów**.

Bezpośrednio po wybuchu wojny **około 30% Polaków zmodyfikowało swoje zachowania finansowe**, jednak z czasem **ponad połowa z tej grupy (ok. 17%) powróciła do wcześniejszych nawyków**. Jednocześnie przeciętnie **co dziesiąty badany** przyznaje, że **zmiany w jego zachowaniach finansowych nastąpiły dopiero po pewnym czasie**, a nie bezpośrednio po rozpoczęciu konfliktu.

Obecnie, z perspektywy trzech lat od wybuchu wojny, **23% Polaków deklaruje, że ich podejście do konsumpcji jest inne niż wcześniej**, **28% przyznaje, że zmieniło sposób oszczędzania**, **23% – inwestowania**, a **19% – zaciągania pożyczek i kredytów**.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO KONSUMPCJI

W jaki sposób wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do konsumpcji?

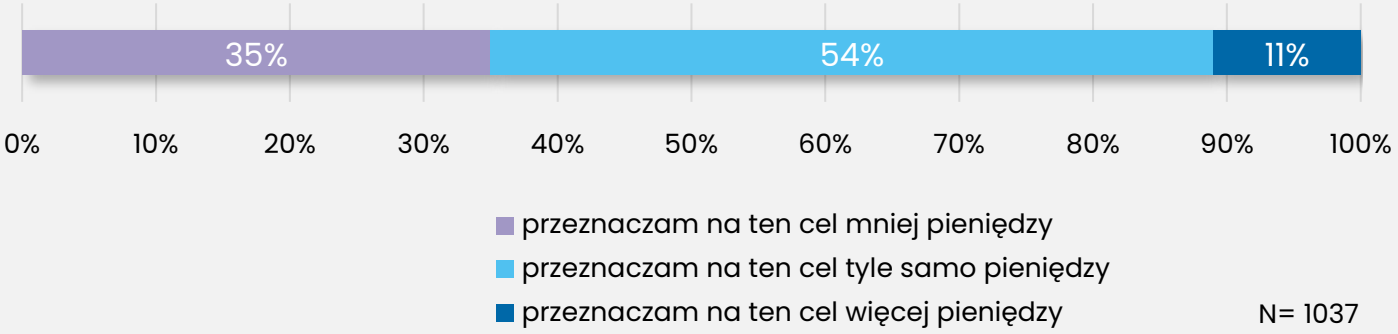

Jak zmieniło się to jaką uwagę zwracasz na poniższe kwestie w kontekście konsumpcji?

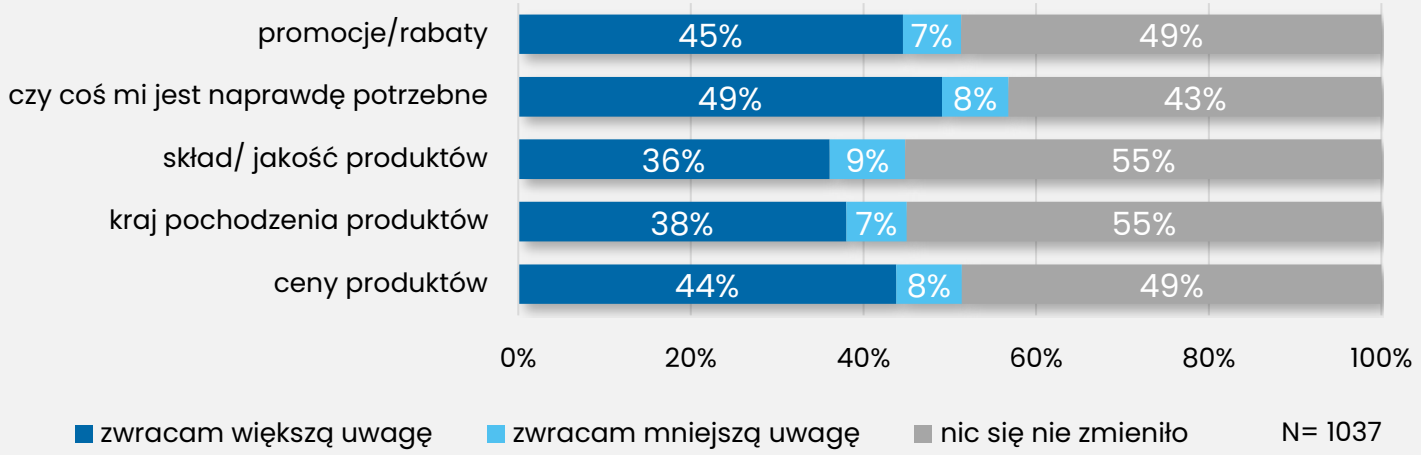

Konflikt zbrojny nie tylko wpłynął na poziom wydatków, ale także **zmienił sposób myślenia o zakupach**. **Niemal połowa Polaków (49%) częściej niż wcześniej zastanawia się, czy dany produkt jest im rzeczywiście potrzebny**, co wskazuje na nasilenie racjonalnego i refleksyjnego podejścia do konsumpcji.

44–45% respondentów deklaruje większą uważność na ceny, promocje i rabaty, co może świadczyć o wzroście znaczenia kalkulacji ekonomicznej w codziennych decyzjach zakupowych. Równolegle **36% badanych częściej zwraca uwagę na skład i jakość kupowanych produktów**, a **38% przywiązuje większe znaczenie do kraju pochodzenia towaru** – co może odzwierciedlać zarówno troskę o bezpieczeństwo, jak i wzrost postaw patriotycznych w wyborach konsumenckich.

Warto dodać, że **w każdej z analizowanych kategorii 7–9% Polaków wskazuje odwrotną tendencję**, czyli mniejszą wrażliwość na omawiane aspekty zakupów. Pokazuje to, że wojna nie wywołała jednolitej reakcji – część konsumentów stała się bardziej ostrożna i selektywna, inni zaś utrzymali lub nawet zwiększyli poziom konsumpcji.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO OSZCZĘDZANIA

W jaki sposób wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do oszczędzania?

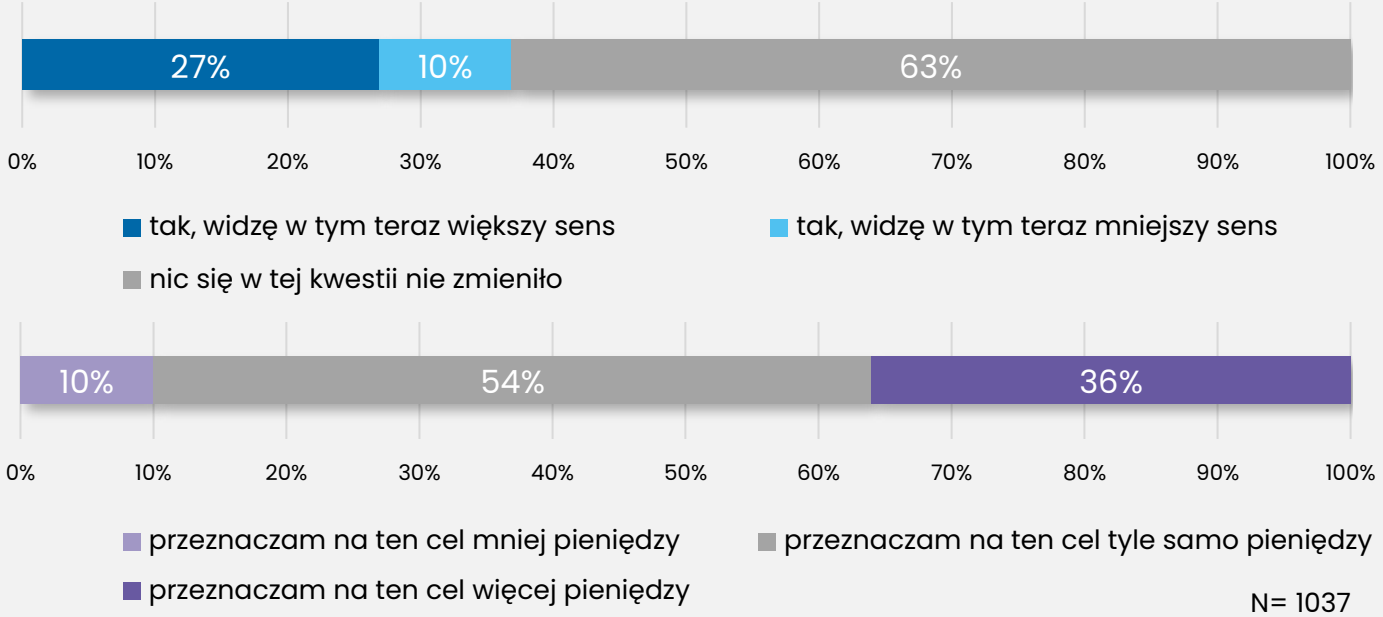

Czy w związku z wojną w Ukrainie zmieniło się twoje podejście do regularnego, comiesięcznego oszczędzania?

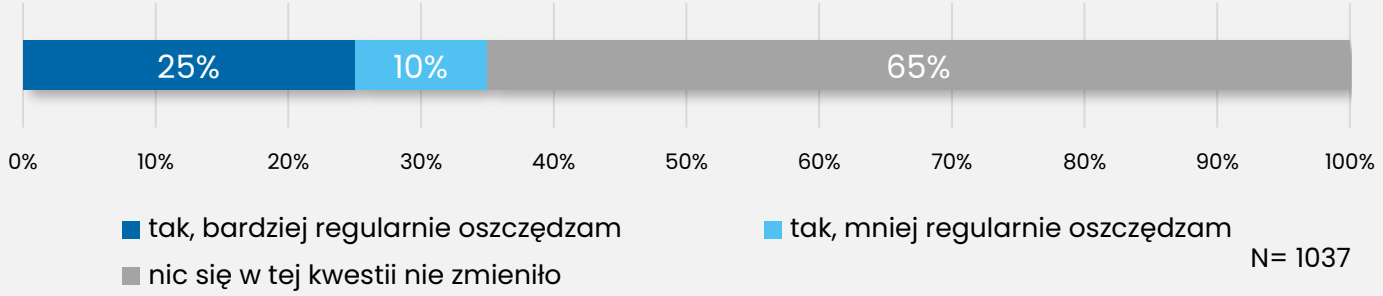

Wojna w Ukrainie znacząco wpłynęła na sposób, w jaki Polacy postrzegają sens i funkcję oszczędzania. **Ponad jedna czwarta badanych (27%) deklaruje, że konflikt zbrojny zwiększył ich przekonanie o potrzebie gromadzenia środków finansowych**, podczas gdy **10% uznało, że oszczędzanie ma dziś mniejsze znaczenie** niż wcześniej. Oznacza to, że dla większości społeczeństwa wojna stała się impulsem do refleksji nad bezpieczeństwem finansowym i budowania poduszki na niepewne czasy.

Zmiany te przekładają się również na rzeczywiste zachowania. **36% Polaków oszczędza dziś więcej niż przed wybuchem wojny**, co może wynikać z rosnącej potrzeby zabezpieczenia przyszłości i większej ostrożności finansowej. Jednocześnie **10% respondentów deklaruje, że odkłada mniej pieniędzy**, co prawdopodobnie wiąże się z pogorszeniem sytuacji materialnej części gospodarstw domowych.

Wojna wpłynęła również na **regularność oszczędzania**. **35% Polaków przyznaje, że zmieniło swoje nawyki w tym zakresie – 25% zaczęło odkładać pieniądze bardziej systematycznie**, zazwyczaj co miesiąc, natomiast **10% robi to rzadziej niż wcześniej**. Dane te sugerują, że dla wielu osób konflikt w Ukrainie stał się bodźcem do większej finansowej dyscypliny i uporządkowania swoich praktyk oszczędnościowych.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO CELÓW OSZCZĘDZANIA (1/2)

Czy wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do poszczególnych celów oszczędzania?

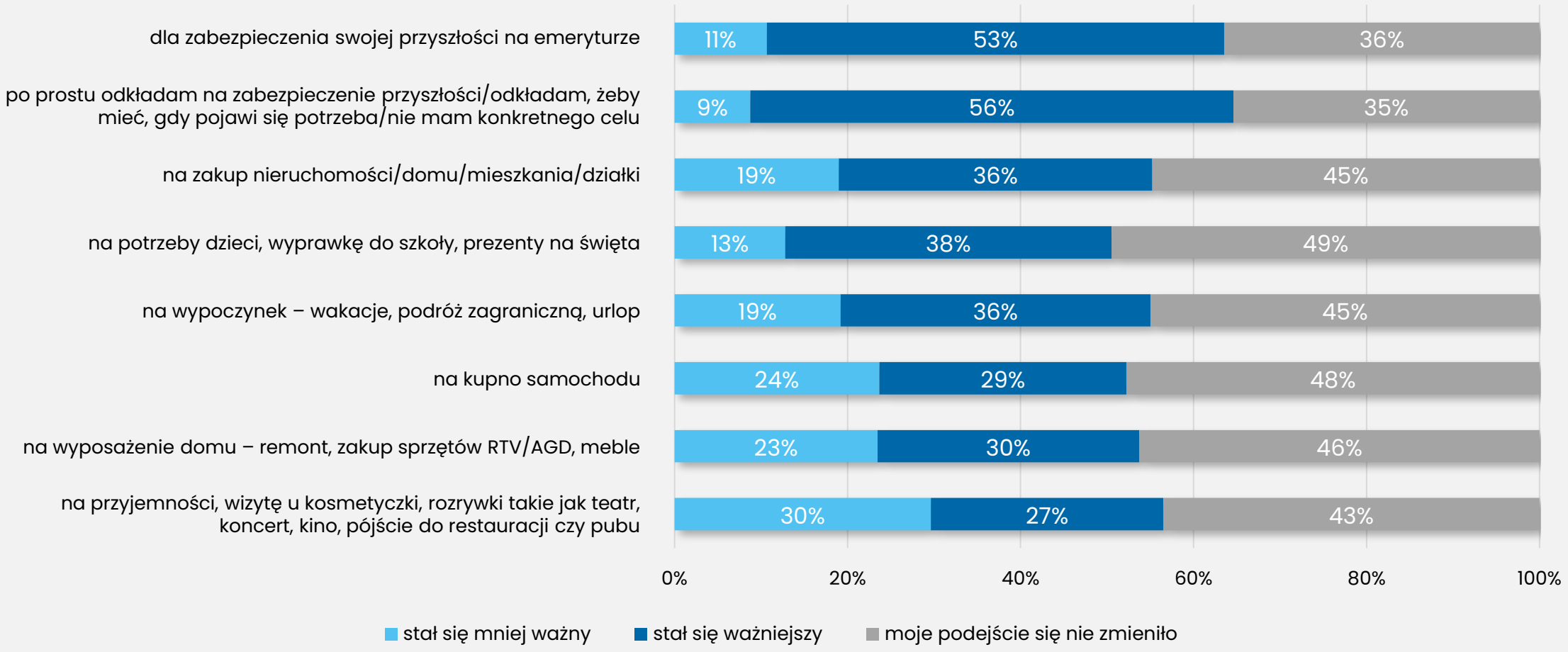

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO CELÓW OSZCZĘDZANIA (1/2)

Wojna w Ukrainie nie tylko wpłynęła na częstotliwość i regularność oszczędzania, lecz także **zmieniła hierarchię celów, na które Polacy odkładają pieniądze**.

Największy wzrost znaczenia odnotowano w przypadku celów związanych z **bezpieczeństwem finansowym i długoterminową stabilnością**.
Ponad połowa badanych uznaje dziś oszczędzanie „na czarną godzinę" (65%) oraz odkładanie na emeryturę (53%) za ważniejsze niż przed wybuchem wojny.
Wynik ten potwierdza, że niepewność geopolityczna skłoniła Polaków do myślenia o przyszłości w kategoriach zabezpieczenia siebie i rodziny przed nieprzewidywalnymi wydarzeniami.

Kolejna grupa celów, które zyskały na znaczeniu, obejmuje wydatki o charakterze **użytkowym i rodzinnym** – **36–38% Polaków wskazuje, że obecnie większą wagę przykłada do oszczędzania na zakup nieruchomości, potrzeby dzieci (np. wyprawka szkolna, prezenty) oraz na wypoczynek i podróże**.

Nieco mniejszy, choć wciąż zauważalny, wzrost znaczenia dotyczy celów związanych z **poprawą jakości życia** – **27–30% respondentów deklaruje, że dziś większą wagę przywiązuje do odkładania na zakup samochodu, wyposażenie mieszkania lub codzienne przyjemności** (np. wyjścia do restauracji, kosmetyczki).

Jednocześnie część badanych przyznaje, że **wojna spowodowała spadek znaczenia niektórych celów oszczędnościowych**.
Najczęściej wskazywano:
- **oszczędzanie na przyjemności (30%)**,
- **zakup wyposażenia mieszkania lub domu (23%)**,
- **kupno samochodu (24%)**,
- **zakup mieszkania (19%)**,
- **oszczędzanie na wakacje (19%)**.

Warto zauważyć, że choć dominująca część społeczeństwa zwiększyła wagę przypisywaną bezpieczeństwu finansowemu, to **niewielka grupa badanych (9–11%) deklaruje odwrotną tendencję** – uznając, że oszczędzanie „na czarną godzinę" (9%) lub na emeryturę (11%) ma dziś dla nich mniejsze znaczenie niż przed wojną.

Obserwowane zmiany wskazują na wyraźną **rekonstrukcję finansowych priorytetów Polaków** w obliczu niepewności geopolitycznej i gospodarczej. Wojna w Ukrainie stała się katalizatorem **przesunięcia od konsumpcji ku bezpieczeństwu finansowemu**. Polacy częściej myślą o oszczędzaniu jako o formie zabezpieczenia przyszłości – zarówno tej bliskiej („na czarną godzinę"), jak i dalszej (emerytura).

Zmniejszenie znaczenia celów czysto konsumpcyjnych, takich jak przyjemności, wakacje czy zakupy, sugeruje **bardziej ostrożny, refleksyjny sposób myślenia o pieniądzach**, a także większą świadomość ograniczonych zasobów i rosnących kosztów życia. Z drugiej strony, zauważalny wzrost wagi oszczędzania na cele rodzinne (dzieci, dom, podróże) wskazuje, że **Polacy wciąż łączą bezpieczeństwo finansowe z troską o jakość życia i relacje bliskie**.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO INWESTOWANIA

W jaki sposób wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do inwestowania?

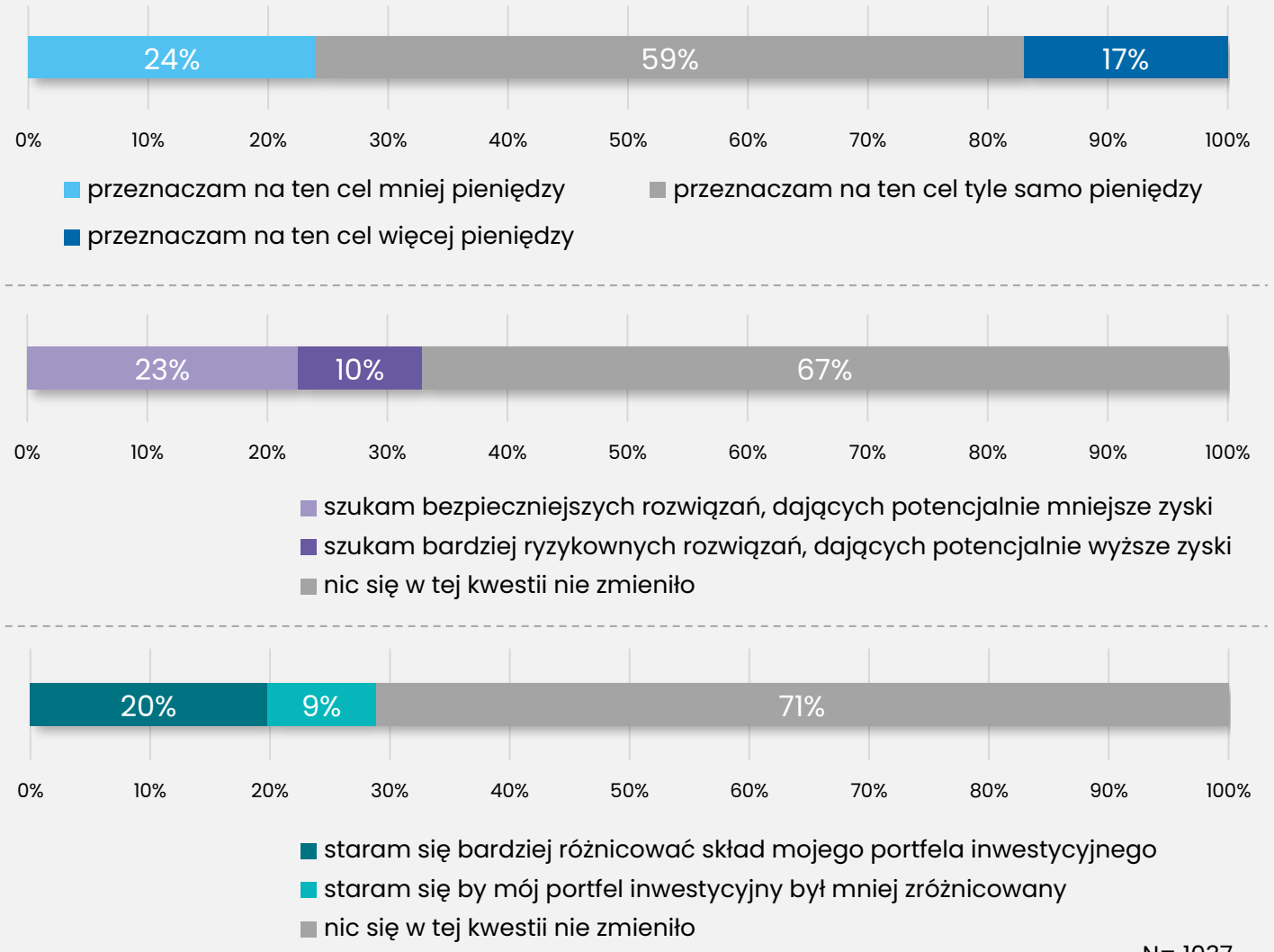

N= 1037

Wojna w Ukrainie wpłynęła również na podejście Polaków do inwestycji. **17% badanych zwiększyło środki przeznaczane na inwestowanie**, podczas gdy niemal co czwarty dorosły (**24%**) zdecydował się je zredukować.

W wyniku wzrostu poczucia niepewności geopolitycznej **23% Polaków zaczęło lokować środki w bezpieczniejsze aktywa**, a **20% buduje bezpieczniejszy portfel przez dywersyfikację inwestycji**.

Jednocześnie konflikt zbrojny skłonił **10% badanych do wyboru bardziej ryzykownych aktywów**, a **9% ograniczyło dywersyfikację portfela.**

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO INWESTOWANIA

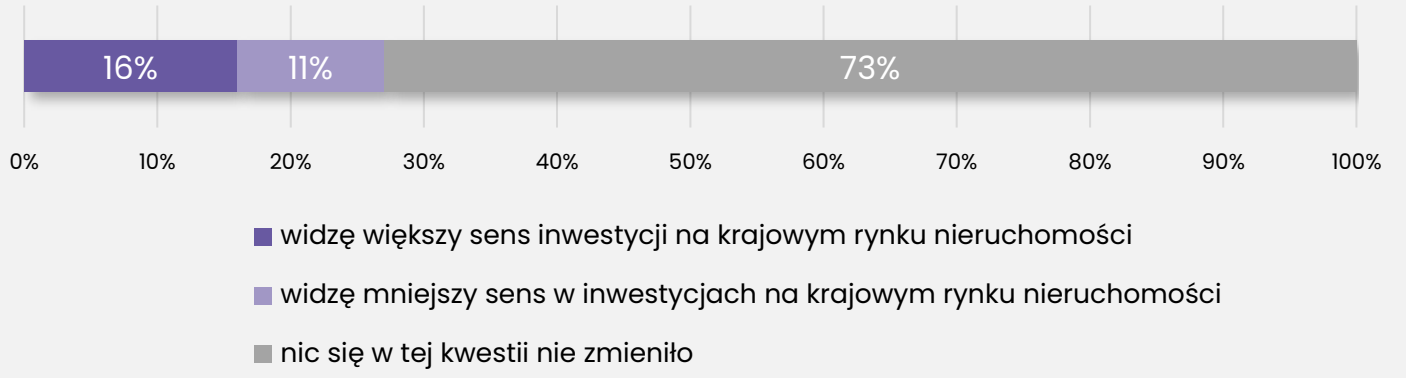

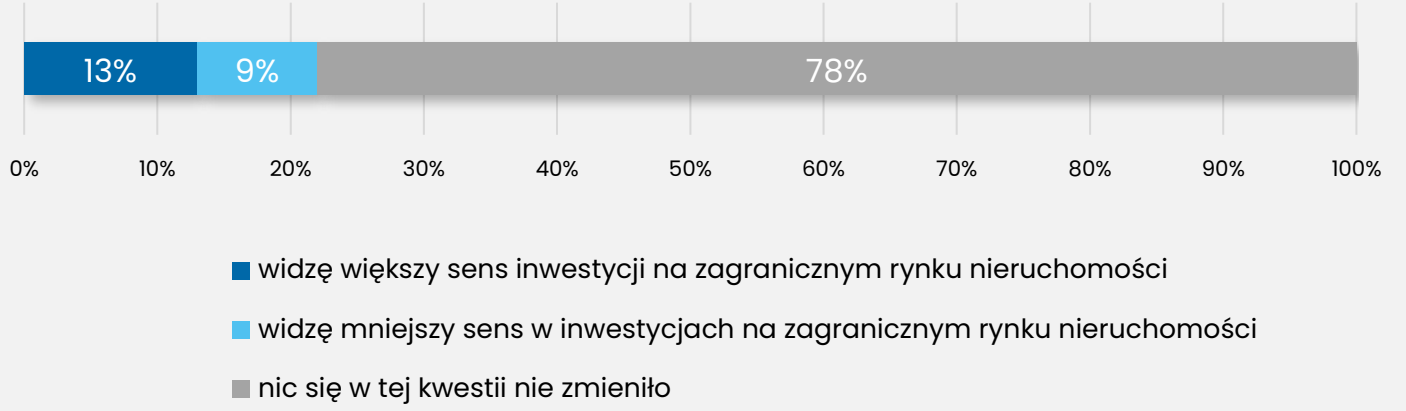

Wyniki pokazują, że wojna w Ukrainie wywołała mieszane reakcje Polaków w kontekście inwestycji w nieruchomości.

Z jednej strony **13% badanych postrzega inwestycje w nieruchomości, zarówno krajowe, jak i zagraniczne, jako bardziej atrakcyjne**, co może wynikać z chęci zabezpieczenia kapitału w stabilniejszych i namacalnych aktywach w okresie niepewności geopolitycznej. Z drugiej strony **około 10% respondentów ocenia je jako mniej atrakcyjne**, co może odzwierciedlać obawy związane z ryzykiem rynkowym, rosnącymi kosztami czy zmiennością otoczenia gospodarczego.

Wojna w Ukrainie działa więc jako czynnik polaryzujący decyzje inwestycyjne – część Polaków postrzega nieruchomości jako bezpieczną przystań kapitału, inni natomiast bardziej obawiają się ryzyka związanego z rynkiem.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO INWESTOWANIA

Wojna w Ukrainie wywołała również mieszane reakcje Polaków w kontekście inwestycji na rynku kapitałowym.

13–14% dorosłych deklaruje, że dostrzega dziś większy sens inwestowania zarówno na krajowym, jak i zagranicznym rynku kapitałowym.

Równocześnie **około 10% respondentów uważa, że inwestycje na tych rynkach są dziś mniej atrakcyjne niż wcześniej**.

Podobnie jak w przypadku nieruchomości, wojna działa jako czynnik polaryzujący decyzje inwestycyjne. Część Polaków postrzega rynki kapitałowe jako okazję do zabezpieczenia lub pomnażania kapitału, inni natomiast dostrzegają w nich zwiększone ryzyko wynikające z niestabilności geopolitycznej i ekonomicznej.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO INWESTOWANIA

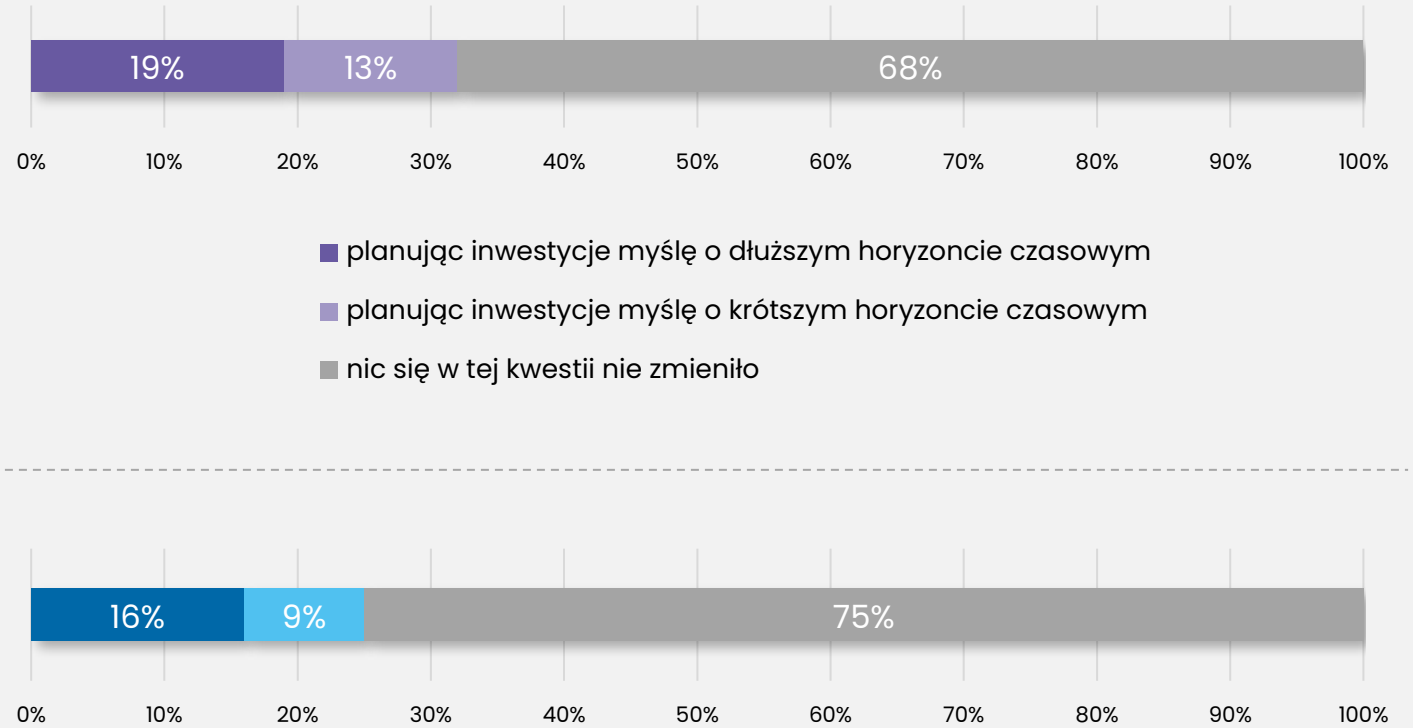

W kontekście przyjmowanego horyzontu czasowego w inwestycjach **wojna w Ukrainie przyniosła zróżnicowane reakcje polskich inwestorów**.

19% Polaków deklaruje, że wydłużyło perspektywę czasową swoich inwestycji, co może świadczyć o dążeniu do większej stabilizacji i długoterminowego bezpieczeństwa finansowego.

Z kolei **13% skróciło horyzont inwestycyjny**, prawdopodobnie w obawie przed niepewnością rynków i koniecznością zachowania płynności finansowej.

Wojna wpłynęła również na **postrzeganie roli doradców finansowych**. **21% Polaków przyznaje, że zmieniło swoje podejście do korzystania z ich opinii**, przy czym **16% deklaruje większe zaufanie do profesjonalnych porad**, a **9% – mniejsze**.

Może to sugerować rosnącą potrzebę wsparcia ekspertów w obliczu niepewności ekonomicznej, ale też utrzymującą się ostrożność wobec instytucji finansowych.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO INWESTOWANIA

W jaki sposób to, co Pan/i robi ze swoimi oszczędnościami zmieniło się w związku z wojną w Ukrainie?

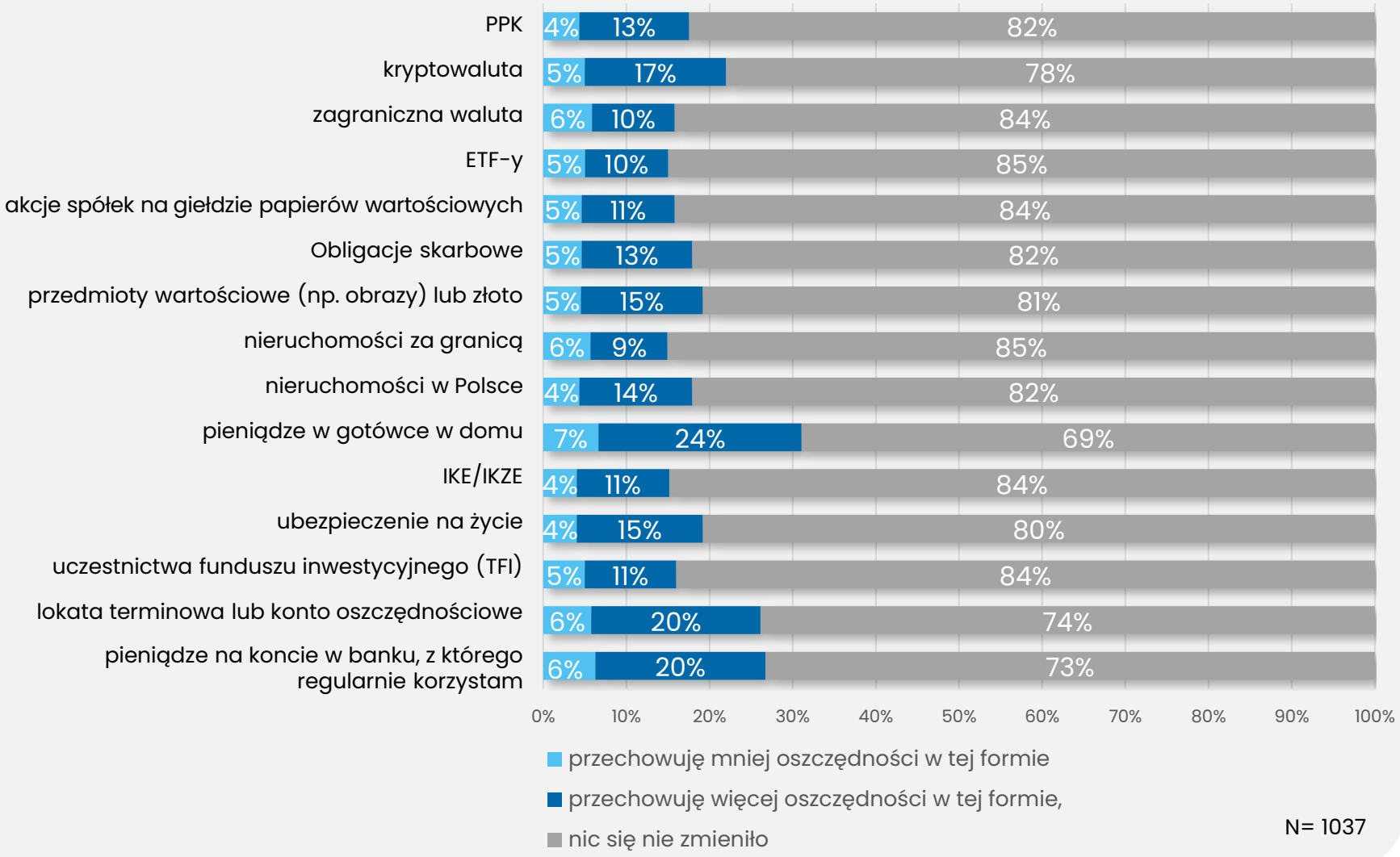

W wyniku wojny w Ukrainie **średnio 20% Polaków zmieniło sposób alokowania swoich oszczędności** pomiędzy różne formy wykorzystania kapitału.

Największe przesunięcia dotyczą **trzymania pieniędzy w gotówce**, które zyskało na znaczeniu – **24% Polaków deklaruje, że przechowuje w ten sposób większą część swoich środków**, podczas gdy jedynie 7% ograniczyło ten zwyczaj. Podobny trend dotyczy **kont bieżących oraz kont oszczędnościowych i lokat** – **po 20% badanych zwiększyło tam swój kapitał**, a **ok. 6% zmniejszyło**. Wśród bardziej ryzykownych lub alternatywnych form lokowania środków zauważalny jest **wzrost zainteresowania krypto-walutami** – **17% Polaków deklaruje, że trzyma w nich dziś więcej pieniędzy niż wcześniej.**

Ponadto wzrosło zainteresowanie **złotem** i **ubezpieczeniami na życie** (po 15%), a także **nieruchomościami** (14%) i **obligacjami skarbowymi oraz PPK** (po 13%). Nieco mniejszy, lecz nadal widoczny wzrost odnotowano w przy-padku **akcji, IKE/IKZE oraz jednostek funduszy inwestycyjnych** (po 11%) oraz **zagranicznej waluty, ETF-ów i nieruchomości zagranicznych** (po 9-10%). Spadki zaangażowania finansowego w poszczególne formy oszczędzania pozostają niższe – dotyczą jedynie **4–7% badanych**.

ZMIANA PODEJŚCIA POLAKÓW DO ZACIĄGANIA ZOBOWIĄZAŃ

W jaki sposób wojna w Ukrainie zmieniła twoje podejście do zaciągania zobowiązań?

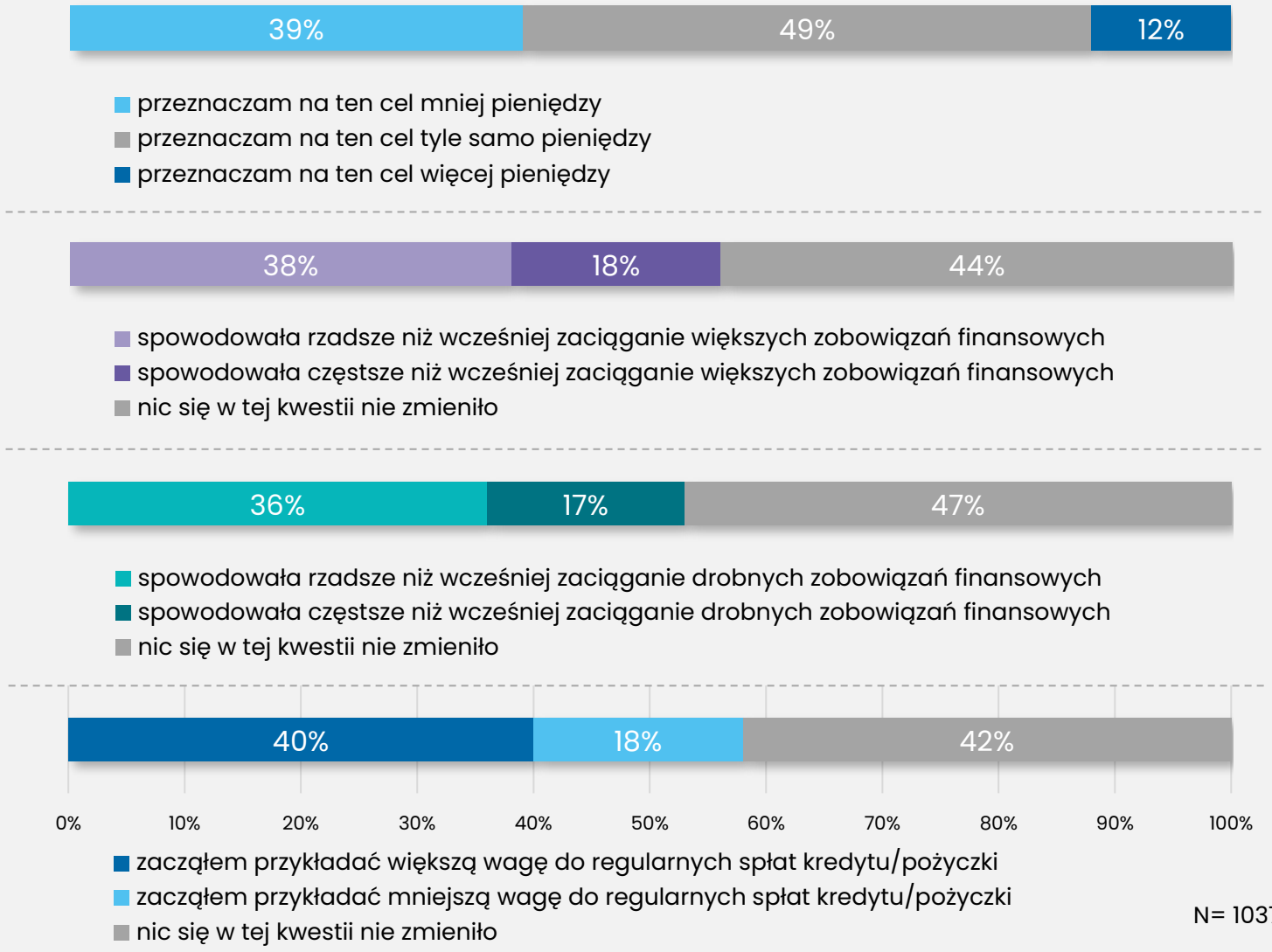

N= 1037

Wojna w Ukrainie wyraźnie wpłynęła na **ostrożność Polaków w zakresie zaciągania kredytów i pożyczek**.
39% badanych ograniczyło podejmowanie nowych zobowiązań finansowych, podczas gdy **12% zwiększyło ich wartość**.

Podobne tendencje widać w deklaracjach dotyczących częstotliwości zaciągania długów:

- **38% Polaków rzadziej niż wcześniej decyduje się na poważne zobowiązania finansowe**,
- **36% rzadziej podejmuje drobne zobowiązania**.

Z drugiej strony widać również grupę bardziej aktywną finansowo — **18% badanych częściej zaciąga duże kredyty lub pożyczki**, a **17% częściej sięga po mniejsze formy zadłużenia**. Wojna zmieniła również podejście Polaków do **regularności spłaty istniejących zobowiązań**.

Wśród osób posiadających kredyty lub pożyczki **40% deklaruje, że obecnie bardziej dba o terminową spłatę rat**, natomiast **18% przypisuje temu mniejsze znaczenie niż wcześniej**.

PODSUMOWANIE UZYSKANYCH WYNIKÓW – WPŁYW WOJNY NA UKRAINIE NA ZACHOWANIA FINANSOWE POLAKÓW

43% Polaków zmieniło podejście do konsumpcji, **45%** do oszczędzania, **37%** do inwestowania, **34%** do kredytów/pożyczek.

KONSUMPCJA

- 43–45% Polaków zmieniło swoje podejście do wydatków,
- 35% ograniczyło konsumpcję,
- wielu Polaków zwiększyło **uważność na potrzebę zakupu (49%), cenę (45%), jakość (36%), pochodzenie produktu (38%).**

ALOKACJA OSZCZĘDNOŚCI

Część Polaków zwiększyło sumę środków trzymanych w: **gotówce (24%)**, **lokatach (20%)**, **kryptowalutach (17%)**, **złocie (15%).**

ZOBOWIĄZANIA

- 39% Polaków ograniczyło kredyty i pożyczki,
- 40% bardziej dba o **regularne spłaty zobowiązań.**

OSZCZĘDZANIE

- 27% Polaków widzi dziś większy sens oszczędzania,
- 36% odkłada dziś więcej niż 3 lata temu, 25% robi to regularniej,
- Wzrosło znaczenie celów oszczędnościowych – najbardziej zabezpieczanie na wypadek **czarnej godziny (65%)** i **emerytura (53%),**
- Zmalało znaczenie oszczędzania na: **przyjemności (30%)** czy **samochód (24%).**

INWESTOWANIE

- 17% zwiększyło środki na ten cel, zaś 24% je ograniczyło,
- 23% wybiera chętniej **bezpieczne aktywa**, 20% bardziej stara się **dywersyfikować portfel,**
- 19% wydłużyło swój horyzont inwestycyjny.

KOŃCOWE WNIOSKI Z RAPORTU

1. **Rosnąca świadomość finansowa i długoterminowe planowanie**
   Polacy coraz częściej myślą o przyszłości finansowej – zarówno w kontekście oszczędzania „na czarną godzinę", jak i emerytury. Wzrost odsetka osób odkładających na dłuższy horyzont czasowy i inwestujących w produkty emerytalne (IKE/IKZE, PPK) świadczy o rosnącej świadomości potrzeby zabezpieczenia finansowego.

2. **Preferencja bezpieczeństwa przy inwestowaniu**
   Polski konsument wciąż wybiera głównie **bezpieczne, stabilne formy inwestycji**, takie jak nieruchomości, obligacje skarbowe czy konta oszczędnościowe. W ostatnich latach rośnie jednak akceptacja umiarkowanego ryzyka, co pokazuje gotowość do bardziej zróżnicowanego podejścia do lokowania kapitału.

3. **Zmiana źródeł wiedzy finansowej i krytyczność wobec własnej intuicji**
   Zaufanie do własnej intuicji systematycznie spada, a coraz większą rolę odgrywają **opinie znajomych, rodziny i ekspertów z instytucji finansowych**. Polacy stają się bardziej krytyczni wobec swojej wiedzy i skłonni korzystać z rzetelnych źródeł informacji.

4. **Rosnąca rola ekspertów i instytucji finansowych**
   Co piąty Polak korzysta z wiedzy pracowników instytucji finansowych, a zainteresowanie materiałami edukacyjnymi rośnie. To oznacza stopniowe przesuwanie się społeczeństwa w kierunku korzystania z profesjonalnej wiedzy, co może zmniejszać ryzyko błędnych decyzji finansowych.

5. **Stabilne preferencje co do form przechowywania oszczędności**
   Polacy wciąż trzymają pieniądze głównie na **kontach oszczędnościowych i lokatach**, choć część nadal korzysta z gotówki w domu. Popularność inwestycji w nieruchomości i produkty emerytalne rośnie, co wskazuje na zwiększoną gotowość do lokowania kapitału w aktywa długoterminowe i stabilne.

6. **Zobowiązania finansowe i umiarkowane ryzyko zadłużenia**
   Choć 39% Polaków posiada kredyty, większość spłaca je w bezpiecznych proporcjach (≤30% dochodów). Niewielka część obciążeń przekracza 50% dochodów, co stanowi grupę ryzyka. Problemy ze spłatą mają charakter długoterminowy dla około 20% zadłużonych, wskazując, że choć większość gospodarstw jest ostrożna, część społeczeństwa boryka się z trwałymi ograniczeniami finansowymi.

7. **Podsumowanie portretu polskiego konsumenta**
   Polski konsument jest **świadomy, ostrożny i rosnąco krytyczny wobec własnej wiedzy**. Stawia na bezpieczeństwo i stabilność, ale rośnie skłonność do podejmowania umiarkowanego ryzyka i inwestycji długoterminowych. Wiedzę finansową zdobywa głównie z doświadczeń własnych, opinii bliskich i ekspertów. Oszczędza zarówno na potrzeby bieżące, jak i przyszłe, a jego decyzje finansowe odzwierciedlają rosnącą świadomość ekonomiczną i umiejętność zarządzania ryzykiem.

8. **Zauważalny wpływ wojny w Ukrainie na decyzje finansowe Polaków.**
   Wojna w Ukrainie wywarła zauważalny wpływ na decyzje finansowe Polaków, wpływając na konsumpcję, oszczędzanie, inwestowanie oraz zaciąganie zobowiązań. Częściowo modyfikacje zachowań finansowych Polaków były tymczasowe, ale po trzech latach nadal zauważalne są istotne zmiany u około jednej czwartej społeczeństwa. Obserwowane jest przesunięcie od konsumpcji ku oszczędzaniu. Polakom częściej towarzyszą dojrzalsze decyzje finansowe i rośnie świadomość ryzyka. Pomimo niepewności związanej z wojną, Polacy pozostają stosunkowo optymistyczni wobec własnych finansów. Jednocześnie konflikty zewnętrzne zwiększyły ostrożność w konsumpcji, oszczędzaniu i inwestowaniu. Widoczna jest także większa przezorność i koncentracja na bezpieczeństwie.

WYDAWCA:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy Think!

Plac Kasztelański 3, 01-362 Warszawa
www.think.org.pl

© Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy Think! i Fundacja Kronenberga Citi Handlowy, Warszawa, październik 2025

Badanie jest elementem Programu Rozwoju Przedsiębiorczości realizowanego przez Fundację THINK! w partnerstwie merytorycznym z Fundacją Citi Handlowy im. L. Kronenberga.

Program jest finansowany przez Citi Foundation.

Badanie zostało zrealizowane we współpracy merytorycznej z Katedrą Psychologii Biznesu i Innowacji Społecznych na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

AUTORKA:
Prof. UW dr hab. Katarzyna Sekścińska
Profesor w Katedrze Psychologii Biznesu i Innowacji Społecznych,
Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego

O AUTORCE:
Katarzyna Sekścińska – Profesor Uniwersytetu Warszawskiego, doktor habilitowana nauk społecznych w zakresie psychologii, coach i trener. Psycholog i ekonomistka. Jej zainteresowania naukowo-badawcze obejmują psychologię finansową, psychologię konsumenta i ekonomię behawioralną. Szczególnie interesują ją tematy związane z socjalizacją ekonomiczną oraz czynnikami wpływającymi na ryzykowne wybory finansowe i wybory konsumenckie. Jedna z najbardziej rozpoznawalnych w Polsce ekonomistek behawioralnych i badaczy postaw i zachowań finansowych Polaków. Autorka i wykonawca wielu projektów z zakresu edukacji finansowej i konsumenckiej zrealizowanych we współpracy z kluczowymi instytucjami finansowymi w Polsce. Kontakt: sekscinska@psych.uw.edu.pl

KOORDYNACJA MERYTORYCZNA:
Anna Bichta
Małgorzata Polak
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!

REDAKCJA:
Joanna Kluz
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD:
Iwona Piśmienny-Ścibor